

Årsrapport 2021

HL-SENTERET
Senter for studier av Holocaust
og livssynsminoriteter

Innhold

01. Året som gikk	**4**
740 nye kvadratmeter	5
Tidslinje 2021	8
02. Aktiviteter i 2021	**10**
MINO	11
Utstillinger	14
Strategisk plan	16
Forskning	18
Undervisning	24
Dembra	28
Dokumentasjon	32
Kommunikasjon	34
Administrasjon	38
Oppdaterte flerbruksrom	40
03. Styrets beretning	**43**
Styrets sammensetning	44
Styrets beretning	46
Økonomi	47
Personal	48
Viktige saker	49
04. Årsregnskap og balanse	**53**
Revisors beretning	68
05. Publikasjoner	**69**
06. Foredrag og taler	**74**
07. Arrangementer	**77**
08. HL-senterets ansatte	**81**

01.
Året som gikk

740 nye kvadratmeter

Villa Grande er ikke lenger alene på høyden. Den fredede villaen som Sam Eyde sprengte plass til på Gimlehøyden i 1917, fikk i 2021 en flunkende ny paviljong ved sin side. HL-senterets nye tilbygg MINO sto ferdig til sommeren, og åpning med ny utstilling fant sted om høsten. Tilbygg og utstilling ble en umiddelbart publikumsmagnet.

Det er ikke ofte en forskningsinstitusjon bygger, men det har HL-senteret nå gjort, i godt samarbeid med eieren av eiendommen, Statsbygg, og med entreprenøren OBAS Øst. På nordsiden, på det som var Villa Grandes bakside med containere og parkeringsplass, har det i 18 måneder blitt bygget et lite, lavtliggende tilbygg på 740 m^2. Selv under en pandemi kom vi i land, med tre ukers forsinkelse.

Det var arkitektfirmaet Transborder Studio som vant arkitektkonkurransen med sitt forslag kalt MINO. HL-senteret valgte å beholde navnet – fordi tilbygget skal inneholde utstillinger om minoriteters kår og andre samtidstemaer.

Parallelt, mens bygget reiste seg, arbeidet dyktige ansatte for å utvikle det som ble åpningsutstillingen, U/Synlig – hverdagsrasisme i Norge. Umiddelbart etter åpningen av utstilling og tilbygg i september 2021, strømmet publikum til. Arkitekter har valfartet for å se selve utformingen av MINO. Voksne og barn kommer for å se utstillingen. Undervisningsavdelingen tilbyr undervisningsopplegg til skoleklasser. En rekke fagmiljøer, organisasjoner, direktorat og departement, private og offentlige instanser har kommet og bedt om omvisning og innføring i arbeidet med utstillingen. Det er vært en stor glede for alle ansatte ved HL-senteret å merke responsen utstillingen og tilbygget har mottatt. Og dessuten er det spennende når både nytt bygg og ny utstilling høster gode kritikker i presse og fagtidsskrifter.

20-års jubileum

En annen stor begivenhet fant sted i 2021: HL-senteret fylte år. Det var 20 år siden HL-senteret ble etablert som en selvstendig stiftelse, i regi av Universitetet i Oslo. Det skjedde etter en lengre prosess og heftig offentlig debatt i Norge om restitusjonsoppgjøret på 1990-tallet, med stortingsproposisjonen *Et historisk og moralsk oppgjør med behandlingen i Norge av den økonomiske likvidasjonen av den jødiske minoritet under den 2. verdenskrig* (St.prp. 82 1997-98). Det var

ERKLÆRT ÅPNET: Statsminister Erna Solberg klipper snoren og markerer at tilbygget MINO er åpnet. HL-senterets direktør Guri Hjeltnes og Øystein Rø fra arkitektkontoret Transborder Studio assisterer. Foto: Thomas Bjørnflaten

i 2021 også 15 år siden HL-senteret åpnet for publikum i Villa Grande med utstillingen om Holocaust og skjebnen til de norske jødene. Siden da har HL-senteret gjennom bred og betydelig virksomhet bygget opp en posisjon som en viktig aktør og kunnskapsinstitusjon innen forskning, dokumentasjon og formidling på senterets mandatfelt Holocaust og livssynsminoriteter, med antisemittisme, rasisme, brudd på menneske-rettigheter og minoriteters vilkår.

Ny utstilling

Bedre markeringen av et 20-års jubileum kan man vanskelig få enn med åpning av en helt ny utstilling *U/Synlig – hverdagsrasisme i Norge*, og et nytt tilbygg, MINO. En viktig oppgave for HL-senteret er også å forske og formidle på aktuelle og samtids-relevante temaer. Med temaet hverdagsrasisme siktet HL-senteret mot å skape en utstilling som kan bidra kunnskap, refleksjon og samtaler i både fagmiljøer, skoler og samfunnet generelt.

I året som gikk vedtok HL-senteret ny strategisk plan for perioden 2021-2124. HL-senteret har i planen tydelige ambisjoner om å bidra til større kunnskap og nye perspektiver på senterets temafelt. Særlig er feltet Holocaust i Norge et satsingsområde. Denne satsingen har pågått over mange år, blant annet ved igangsettelsen av et forskningsprosjekt som tok fire år, og som høsten 2021 ble lansert i boken *Likvidasjonen. Historien om holocaust i Norge og jakten på jødenes eiendom*. Bokprosjektet ble gjennomført av Synne Corell på oppdrag fra HL-senteret, og boken bidrar med helt ny kunnskap og nye perspektiver innen forskningsfeltet Holocaust i Norge. Videre er det ved HL-senteret utviklet forskningssøknad med sikte på *Norges forskningsråd om Holocaust i Norge*. Og det ble også i 2021 lyst ut en forskerstilling og to bokprosjekter og tilsatt en ny forsker II på fagfeltet.

HL-SENTERET
Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter

HL-senteret feiret 20-års jubileum i 2021, og fikk utarbeidet en egen jubileumslogo.

Kompetansesenter for hele Norge

HL-senteret satser i de kommende årene også på å ytterligere oppfylle sitt mandat som nasjonalt kompetansesenter. Vi sikter på å nå bredere ut i hele Norge gjennom digitale satsinger, og gjennom å nå nye målgrupper. Årsrapporten for 2021 viser at dette arbeidet er godt i gang: HL-senterets digitale tilbud med undervisning, foredrag, lærerkurs, digitalisering av arkiv og nettressurser ble utvidet og videreutviklet gjennom året. Senterets digitale besøksstatistikk viser at HL-senteret når stadig flere. Og høsten 2021 lyste HL-senteret ut en nyopprettet formidlerstilling, for å styrke arbeidet med å nå yngre målgrupper. Gjennom skoleutviklingstilbudet dembra arbeider HL-senteret med skoler og lærerutdanningsinstitusjoner i hele landet for å styrke det viktige forebyggende arbeidet mot rasisme og antisemittisme som gjøres i skolene. Et viktig arbeid var også oversettelsen av nettressursen Dembra.no til nordsamisk, med lansering våren 2021.

En 20 års-markering inspirerer til å se framover, men også reflektere over det som har vært utrettet siden starten. Arbeidet med en tekst om senterets virksomhet gjennom 20 år, med signalartikler fra de ulike avdelingene og et historisk essay om utviklingen og framveksten av senteret i fagmiljøer og i offentlig-heten, er underveis.

Ved inngangen til 2021 så vi for oss at pandemien ville slippe taket, og at HL-senteret kunne vende tilbake til normal aktivitet i løpet av våren. Slik gikk det ikke. Pandemien preget hele 2021 med begrensninger, smitteverntiltak, nedstenging og gjenåpning. Alle deler av virksomheten har vært påvirket, faglig og det kollegiale fellesskapet, samarbeidet og det sosiale, som er så viktig på en arbeidsplass. Alle ved senteret har vært berørt, både de som har hatt sine arbeidsoppgaver fysisk på Villa Grande og alle som har arbeidet på hjemmekontor. Det har vært et år som har krevd mye av alle.

Innholdsrikt år

Ved utgangen av 2021 kan HL-senteret, til tross for pandemien, se tilbake på et svært innholdsrikt år: En utstilling og tilbygg er åpnet. HL-senteret har

bidratt med kunnskapsformidling på viktige temaer til mange, i den offentlige debatten, til politikere og fagmiljøer, til skoler og universiteter. Mange har besøkt HL-senteret i de periodene HL-senteret var åpent; skoleklasser, studenter, offentlige instanser, statsminister og statsråder og andre beslutningstakere, organisasjons-Norge og allmennheten. Forsknings-prosjekter er igangsatt og avsluttet. Viktige historiske og samtidig hendelser er markert gjennom arrange-menter og faglige aktiviteter. Med MINO har HL-senteret fått nye unike formidlingsmuligheter, gjennom moderne og fleksible formidlingsarealer.

Vi gleder oss til spennende møter med våre besøkende i årene som kommer i utstillinger og aktiviteter i både i MINO og Villa Grande. Og, fordi pandemien la mang en demper på mange våre planer, vil vi fortsette å markere og feire HL-senterets 20 år inn i 2022 – som jo samtidig er starten på HL-senterets tredje tiår. Herved en stor takk til alle ved senteret og en stor takk til senterets følgesvenner gjennom året.

Guri Hjeltnes

HØSTER BERØMMELSE: Arkitektbyrået Transborder Studio har høstet mye berømmelse for MINO. Morgenbladets anmelder, Gaute Brochmann skriver blandt annet om bygningen at «arkitekturen ikke skal spille hovedrollen på et slikt sted, at husets unnselighet nettopp er det som kler Holocaust-sentrets alvorlige budskap aller best.»
Foto: (c) Camille Norment / BONO 2021 (foto: KORO/Niklas Hart)

Tidslinje 2021

Januar

25.01
Lansering av introduksjonsfilm om Holocaust i Norge til bruk i skolen

27.01
Digital markering av Holocaust-dagen på Akershuskaia

April

01.04
Lansering av to nye digitale undervisningstilbud for skole-klasser, *Propaganda: fra plakater til memes og Kilder og individer*

01.04
Holocaustutstillingen ferdig opp-gradert

12.04
Lærerkurs med temaet *Kontroversielle temaer i historieundervisningen*

Mai

06.05
Storsalen og musikkværelset er ferdig oppgradert

25.05
Glemmen VGS i Fredrikstad får utdelt Benjaminprisen

27.05
Nettressursen dembra.no lanseres på nordsamisk

Juni

01.06
Lansering av læringsressursen folkemordogettertid.no

01.06
Gjenåpning av den faste Holocaust-utstillingen for publikum

Uke 24
Tilbygget Mino er ferdig

Uke 25
Uteområdene til tilbygget MINO er ferdige

07.06
Åpning av utstillingen *I Benjamins navn*

25.06
Seminaret *22. juli før og nå*, første publikumsarrangement etter pandemi-nedstengningen

Juli

01.07

Historiske objekter i fast Holocaust-utstilling konservert

August

16.-20.08

Arrangementer på Arendalsuka: *Det de snakker om når de snakker om konspirasjonsteorier* og *Stop Asian Hate – asiatiske fordommer under Covid-19*

26.08

Ruth Maiers dagbøker utlånt til Nasjonalbiblioteket til utstillingen om Gunvor Hofmo

September

22.09

Avsluttende samling for første deltakere i Dembra for barneskolen

29.09

Offisiell åpning av tilbygget MINO og utstillingen *U/Synlig - hverdagsrasisme i Norge*, med statsministeren, statsråder, ansatte og publikum til stede

29.09

Lansering av undervisnings-opplegg om hverdagsrasisme og Camille Norments kunstinnstalla-sjon knyttet til utstillingen *U/Synlig.*

Oktober

25.10

Lærerkurs med tittelen *Å minnes den vanskelige fortiden*

26.10

Boklansering av *Likvidasjonen - historien om holocaust i Norge og jakten på jødenes eiendom* av Synne Corell

November

04.11

Lærerkurs med temaet Holocaustundervisning i Norge

09.11

Seminaret *Atrocity prevention in an illiberal world. The role of a small state in the UN Security Council*

30.11

Oppstart av elevutstillinger med temaet *Fra «urinnvånen» til urfolk*

Desember

01.12

Minnerommet ferdig oppgradert

03.12

Sluttkonferanse for prosjektet *Shifting boundaries. Definitions, Expressions and Consequences of Antisemitism in Contemporary Norway*

06.-07.12

Internasjonal konferanse med lansering av ny plattform for video, historier og kortfilmer, som en del av Inclusive Citizenship-prosjektet

02.
Aktiviteter i 2021

MINO – et åpent og inkluderende utstillingsbygg

HL-senterets nye tilbygg MINO, som ble åpnet 29. september 2021, skal være en møteplass for deltakelse, dialog og kritisk tenkning.

HL-senteret overtok det nye bygget i mai 2021. På dette tidspunktet sto det tilnærmet ferdig inn- og utvendig. Parallellt med de siste byggearbeidene og teknisk innkjøring, startet HL-senteret prosessen med montering av en åpningsutstilling, *U/Synlig - hverdags-rasisme i Norge*. Samtidig pågikk arbeidet med oppsett, installering og montering av innredning og utstyr i alle rom. Alt fra utstillingsmoduler, kontorutstyr, belysning og teknisk innredning og skilting skulle finne sin plass og monteres før de nye lokalene åpnet for publikum i september.

Minoriteters vilkår

Tilbygget MINO er tegnet av Transborder Studio. Intensjonen med det nye utstillingsbygget er å få moderne utstillingsarealer til temporære utstillinger om minoriteters vilkår i fortid og nåtid, og om samtidstemaer som for eksempel fordommer, konspirasjonsteorier og demokrati. MINO vil også skape nye muligheter for undervisning og huser både et verksted til utstillingsproduksjon og formidlings-aktiviteter, undervisningsrom og kontor. Gjennom MINO satser HL-senteret på å styrke sin formidlings-virksomhet på minoritetsfeltet i årene fremover.

Fra starten av har det vært en ambisjon å skape et tilbygg som, både i sin form og funksjon, er tilpasset moderne og dynamisk utstillings- og formidlingsvirksomhet. Dette krever fleksible løsninger når det gjelder romløsning, innredning og tekniske forhold.

En av målsetningene i prosjektet har vært å skape et bygg med inkluderende møteplasser, og dermed en arena hvor temaer HL-senteret arbeider med, kan fortelles og diskuteres i imøtekommende og inspirerende omgivelser. For å oppnå denne målsetningen tegnet arkitektbyrået Transborder utstillingsrommet med store vinduer på to sider. Dette både for å skape en direkte kobling til det historiske bygget Villa Grande og for å åpne for innsikt inn i utstillingslokalet fra gangveien nedenfor tilbygget.

SLO AN TONEN: Artisten Musti på åpningen av MINO og utstillingen U/Synlig – hverdagsrasisme i Norge

Aktiv involvering

Plasseringen av verkstedet rett ved siden av utstillingslokalet er valgt bevisst for å gi mulighet for å invitere besøkende inn dit. Her kan man følge med på hvordan utstillinger blir utviklet, og også ha mulighet til aktivt å involvere seg i prosessen. Verkstedet er tenkt brukt som klassisk verksted hvor utstillinger utvikles og tar sin fysiske form. Men det skal også være et lokale hvor besøkende kan delta i aktiviteter knyttet til aktuelle utstillinger som vises i lokalet ved siden av, eller fremtidige utstillinger senteret arbeider med.

MINO, som en åpen og inviterende bygning, gir også besøkende mulighet til å vandre på takterrassen, følge med på aktivitetene i utstilling og verksted gjennom takvinduene og bevege seg videre til hageanlegget bak Villa Grande. Prinsippet om åpenhet og inkludering var også sentralt i utvelgelsen av møblement og annet brukerutstyr for de nye lokalene. Det ble valgt interiør som tilrettelegger for fleksible løsninger og en aktiviserende og inkluderende formidlingsvirksomhet som gjenspeiler moderne museale praksiser.

Det nye tilbygget MINO utvider HL-senterets lokaler med 740 kvm fordelt på tre etasjer. Bygningen er tegnet av arkitektbyrået Transborder Studios AS og er oppført av entreprenør OBAS Øst AS. Statsbygg har vært byggherre i prosjektet.

PÅ ÅPNINGSDAGEN: HL-senterets styreleder Bente Sandvig med Alexa Døving, Mona Abdel-Fadil, Hanne Steien og Benjamin Geissert, alle ansatte på HL-senteret som har nedlagt et stort arbeid med utstilling og bygge prosjekt.

OMVISNING: Statsminister Erna Solberg, kunnskapsminister Guri Melby og kulturminster Abid Raja får omvisning i den nye utstillingen U/Synlig – hverdagsrasisme i Norge.

U/Synlig – om rasisme som ikke lett synes

Utstillingen *U/Synlig - hverdagsrasisme i Norge* løfter hverdagsrasismen fram i lyset. Den omhandler rasisme som ikke er så lett å få øye på for dem som ikke rammes av den. Samtidig i 2021 ble den faste Holocaustutstillingen oppgradert.

Den 29. september 2021 ble HL-senterets nye tilbygg MINO åpnet for publikum, med åpningsutstillingen *U/Synlig – hverdagsrasisme i Norge*. Utstillingen er et resultat av et flerårig prosjekt drevet fram av et tverrfaglig team på HL-senteret. Med utgangspunkt i 50 intervjuer med mennesker med ulik minoritetsbakgrunn og fra ulike steder i Norge, tematiserer utstillingen den formen for rasisme som ikke er så lett å kjenne igjen. Den rasismen som er ikke uttalt, ekstremistisk eller beskrevet i historiebøkene.

U/Synlig – hverdagsrasisme i Norge gir publikum et innblikk i denne formen for rasisme slik den beskrives av forskere, kunstnere og ikke minst dem som selv har erfart rasisme. Hverdagsrasisme i vår egen samtid kan være vanskelig å få øye på, særlig for dem som ikke rammes av den.

I utstillingen møter de besøkende først en filminstallasjon der 13 informanter og en slampoet deler sine erfaringer med, og tanker om, hverdagsrasisme. Videre kan publikum utforske hva hverdagsrasisme er gjennom forskere som deler innsikter og definisjoner i korte filmsnutter, og historiske perspektiver i tidslinje og arkivskap. I utstillingens siste del presenterer utstillingen ulike motsvar til hverdagsrasisme i Norge.

Utstillingen U/Synlig - hverdagsrasisme i Norge trakk til seg et stort og variert publikum fra åpningsdagen, folk har strømmet til, skoleklasser, studenter og en rekke grupper fra organisasjons-Norge og det offentlige Norge har etterspurt faglig foredrag og omvisningen. Utstillingen har også blitt positivt omtalt og anmeldt i mediene.

Hensikten med utstillingen er å løfte hverdagsrasismen fram i lyset. Ser vi den, kan vi forstå den. Og forstår vi den, kan vi gi den motstand. Bak utstillingen står HL-senterets egen forsknings-, formidlings- og utstillingsstab, i samarbeid med informanter og ulike referansepersoner, rådgivere og kunstnere.

Den faste Holocaustutstillingen

I forbindelse med tilbygget MINO måtte det lages to gjennomslag i fredede Villa Grande, i to etasjer. Dermed ble det nødvendig å gjøre noen tilpasninger i den faste utstillingen om Holocaust som ligger i disse to etasjene. Det gjorde det samtidig mulig å korrigere noen feil og gjennomføre noen oppgraderinger i utstillingen.

For å muliggjøre god publikumsflyt ble ett stort utstillingselement delt opp, og elementene omplassert. Som følge av omrokkeringen framstår utstillingsfortellingen tydeligere kronologisk og oversiktlig for besøkende. I tillegg frigjorde justeringene tiltrengte kvadratmeter i best mulig lesehøyde. HL-senteret valgte å bruke denne plassen til å innlemme forskningsbasert kunnskap om norske romers skjebne under Holocaust inn i det eksisterende utstillingsnarrativet.

Minnerommet fikk i 2021 en vakrere og mer verdig utforming, også som et resultat av de nødvendige tilpasninger med gjennomslaget i villa Grande. Arkitektfirmaet Transborder Studio plasserte et utendørs vannspeil i overgangen mellom Villa Grande og MINO, som et femte rom og område for refleksjon. For å styrke dette området som et sted for kontemplasjon og avreagering anbefalte arkitektene at vinduslemmene foran minnerommet, som fram til 2021 hadde vært stengt, ble fjernet.

Resultatet har blitt et verdig minnerom, et luftig rom som både fylles med dagslys og byr på en

mulighet til å se fra fortiden (Holocaustutstillingen i Villa Grande) over til samtiden (MINO) - med en vakker utsikt til både vannspeil og til nytt tilbygg.

HL-senteret benyttet anledningen til å gi resten av minnerommets innhold en oppdatering, basert på ny kunnskap. Stavemåte av navn, fødselssted, fødselsdato og dødsdato ble kontrollert ut fra ny forskning de senere år. Minnerommet inneholder alle kjente Holocaustofre blant jødene i Norge og også norske romer.

De tre opprinnelige folierte veggene ble skiftet ut med en sammenhengende buet flate med en belysning der alle navnene sees godt. Et nytt, elegant og behagelig sittemøbel i Minnerommet inviterer publikum til å bruke god tid – reflektere og bearbeide sterke inntrykk – i Holocaustutstillingens siste rom.

Et annet resultat av byggeprosjekt og tilpasninger var konserveringstiltak av historiske objekter i Holocaustutstillingen, som var et nødvendig løft. Denne prosessen ble startet våret 2021, med ekstern faglig hjelp fra eksperter på feltet.

Nytt kunstverk

I regi av KORO, Kunst i offentlige rom, fikk HL-senteret ved åpningen av nytt tilbygg i september et nytt kunstverk. Det er en stedsspesifikk og tankevekkende lydinstallasjon montert i nedre glasspassasje mellom Villa Grande og MINO. Den anerkjente kunstneren Camille Norment står bak verket, som er en sekvensielt fremført lydinstallasjon utviklet fra klangen fra DS Donaus skipsklokke.

Verket oppleves i flere dimensjoner, som lyd, men også fysisk som vibrasjoner i en benk som går langs hele lengden av passasjen. Betong og armering, som en gang beskyttet Quislings bunker, er nå slipt og synliggjort for publikum. Fra benken kan publikum se ut på vannspeilet hvor krusninger i vannflaten samspiller med lydskulpturen.

I Benjamins navn

I juni åpnet utstillingen *I Benjamins navn* i HL-senterets musikkrom. Det var i 2021 20 år siden Benjamin Hermansen ble drept. Utstillingen formidlet historien om Benjamin Hermansens reise fra å være en helt vanlig 15 år gammel gutt til å bli et symbol på kampen mot rasisme, med en pris opprettet i hans navn.

I Benjamins navn løftet fram den imponerende innsatsen som hver dag utføres ved skoler over hele landet i kampen mot diskriminering og rasisme. Utstillingen presenterte seks Benjaminprisvinneres bidrag til kamp mot rasisme. Den oppfordret samtidig publikum til å nominere skoler som arbeider aktivt mot rasisme til den årlige skoleprisutdelingen. Utstillingen stod gjennom sommeren.

OPPGAVER OM HVERDAGSRASISME: Elever fra klasse 8D på Midstuen skole i Oslo løser oppgaver om hverdagsrasisme veiledet av HL-senterets formidler, Daniel Ansari. Foto: Trond Heggelund

Samtid og historie i samspill

Våren 2021 satte HL-senteret seg nye ambisiøse mål i senterets nye strategiske plan for perioden 2021-24. Planen tar utgangspunkt i HL-senteret overordnede ambisjon og senterets mandat om å være en nasjonal institusjon, et kunnskapssenter for hele Norge, innenfor HL-senterets temafelt; Holocaust, folkemord og minoriteters vilkår i dagens Norge.

HL-senteret vil satse digitalt, med forskningsformidling, tilbud til skole-Norge og formidlingstilbud til allmennheten, og sikte mot å være synlig aktør og kunnskapsleverandør. Ett særlig satsingsområde vil være temaer som kobler fortid og samtid, nasjonale og internasjonale perspektiver.

Tverrfaglig satsing

HL-senteret forvalter kunnskap og dokumentasjon innenfor brede mandatområder. HL-senterets vil i de kommende årene videreutvikle det tverrfaglige arbeidet ved senteret med prosjekter på tvers av fagtemaer, avdelinger og faggrupper, - forskning, formidling og dokumentasjon. Den strategiske planen gir retning for konkrete satsinger innenfor feltene *Holocaust¸ antisemittisme - før og nå, Folkemord og brudd på menneskerettigheter og minoriteter/ livssynsminoriteter*. HL-senteret skal være en pådriver for kunnskapsutvikling på disse feltene. I perioden vil HL-senteret ha en særlig satsing på Holocaust i Norge og vil initiere nye forskningsprosjekter på feltet. Viktig i perioden vil også være videreutvikling av det faglige samarbeidet HL-senteret har med andre institusjoner på nasjonalt og lokalt plan, som de øvrige freds- og menneskerettighetssentrene, museer, høgskoler og universiteter, forskningsmiljøer og utstillingsinstitusjoner.

ALLE SKAL MED. Alle ansatte har vært med på utviklingen av ny strategisk plan. Her fra en samling på Eidsvoll 1814.

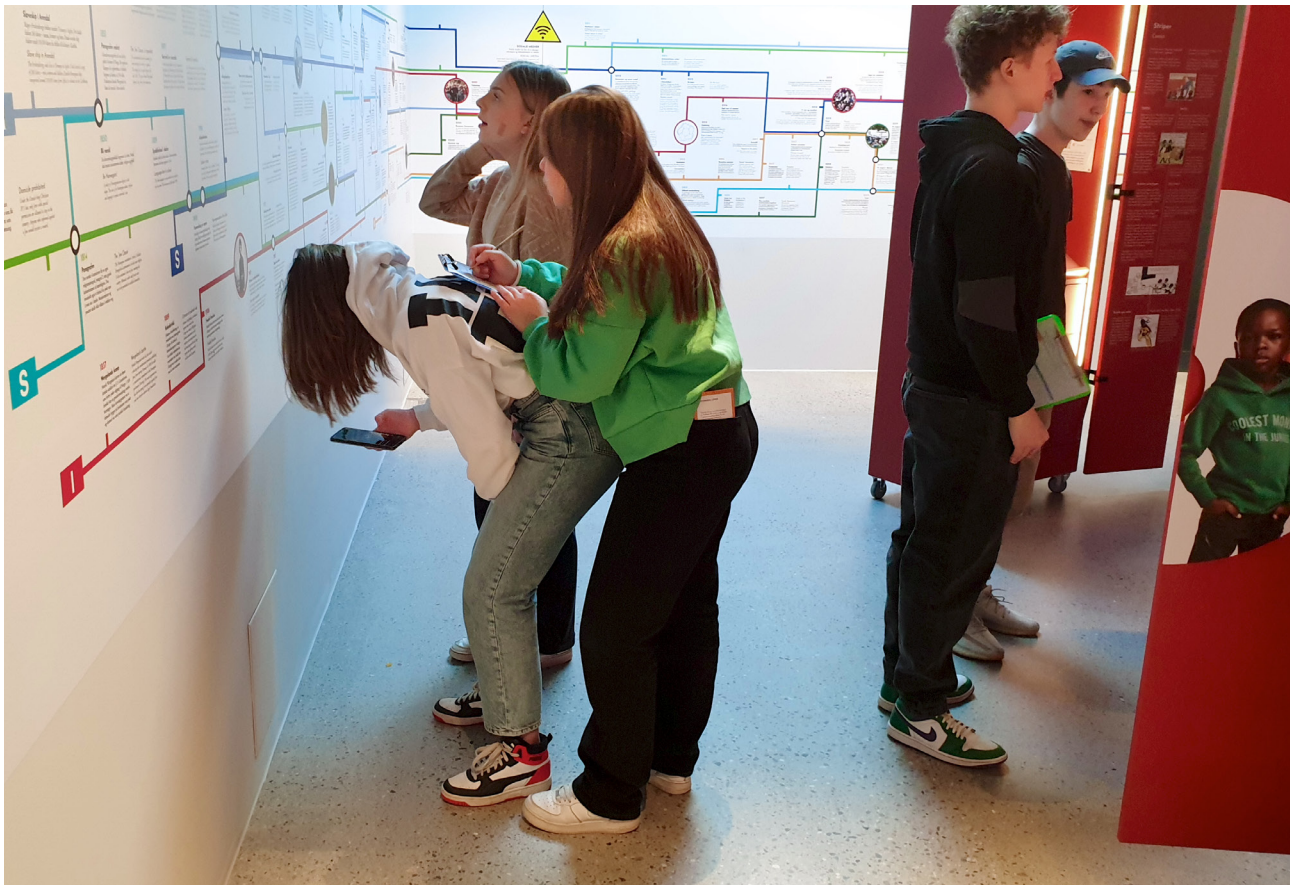
Kunnskapssenter for hele Norge

Forskningen står som grunnsteinen i HL-senterets arbeid og aktiviteter. I den strategiske planen setter HL-senteret seg ambisiøse mål om å forske bredere og dypere innenfor mandatområdene. Nye prosjekter vil utvikles på alle felt og senteret skal arbeide aktivt med å innhente midler til forskning som gir ny og samfunnsrelevant kunnskap. En viktig målsetting er også å nå bredere ut med forskningsformidling, gjennom ulike aktiviteter og plattformer, og nå ut til nye målgrupper innenfor fagmiljøer og allmennheten. HL-senteret vil også styrke sin rolle som kunnskapsbank. Senterets spesialiserte fagbibliotek vil videreutvikle sin samling og fortsette det store arbeidet HL-senteret gjør innenfor referansetjenester til fagmiljøer, studenter, elever og allment publikum. HL-senteret vil i perioden også digitalt publisere arkivinformasjon og dokumenter, og gjennom dette tilgjengeliggjøre HL-senterets samling for nye brukere over hele landet.

HL-senterets formidlingstilbud favner også bredt med utstillinger, foredrag og arrangementer, undervisning og kompetansehevingstilbud til skoler. Den strategiske planen setter tydelige mål for videre-

utvikling av HL-senterets undervisningstilbud: Senteret skal nå nye aldersgrupper, utvide det tematiske tilbudet til elever og lærere, tilby opplegg til hele utdanningsløpet og nå ut bredere geografisk. Kompetanseutviklingstilbudet *Dembra – Demokratisk beredskap mot rasisme og antirasisme* er en stor og viktig del av HL-senteret bidrag til forebyggings-arbeid. Dembra vil i de kommende årene styrkes, med blant annet integrering av Dembra for lærerutdanningen og Dembra-tilbudet til skoler. HL-senteret vil også utforske muligheten for et Dembra-program for barnehager.

Utstillinger er et særlig satsingsområde i den strategiske planen. Høsten 2021 åpnet HL-senterets nye tilbygg *MINO*. Med dette fikk HL-senteret nytt, moderne utstillingslokale, og unike muligheter til å styrke utstillingsarbeidet. Samtidig med åpningen av tilbygget åpnet også HL-senteret en ny utstilling *U/Synlig – hverdagsrasisme i Norge i dag*, en stor flerårig og tverrfaglig satsing ved senteret. I de kommende årene vil HL-senteret arbeide for å tilby varierte museumsopplevelser, med veksling mellom selvlagde og vandreutstillinger. I utstillingene HL-senteret utvikler vil senterets forskning, arkiv og gjenstandssamling være viktige tematiske utgangs-punkt. HL-senterets ambisjon er å nå ut til et bredere publikum. Digitale besøksopplevelser vil være et område HL-senteret vil utforske, for å kunne nå grupper som ikke kan besøke senteret fysisk, både nasjonalt og internasjonalt.

PÅ LETING ETTER SVAR. Skoleelever leter etter svar på oppgavene de har fått av HL-senterets formidlere. Foto: Trond Heggelund.

Styrket forskning på Holocaust i Norge

HL-senteret har i 2021 gitt et omfattende bidrag til den faglige debatten om ulike aktørers rolle i det norske Holocaust og fullført et større prosjekt om antisemittisme i Norge. Senteret forsker også på folkemord i samtiden, med særlig vekt på hvordan folkemord kan forebygges.

HL-senterets forskning har som mål å øke kunnskapen om Holocaust, antisemittisme i fortid og nåtid, andre folkemord og beslektede menneskerettighetsbrudd, samt minoriteters vilkår i moderne samfunn. Innenfor dette brede mandatet har 2021 vært et produktivt år, til tross for begrensningene pandemien har lagt på oss. HL-Senteret har gjennom sin forskning gitt viktige bidrag til den norske offentligheten, blant annet et nytt storverk om det norske Holocaust og den forskningsbaserte utstillingen *U/Synlig – hverdagsrasisme i Norge.*

Holocaust i Norge

Gjennom bokprosjektet om den økonomiske likvidasjonen og Holocaust i Norge har HL-senteret gitt et omfattende, forskningsbasert og bredt kildebelagt bidrag til den faglige debatten om ulike aktørers rolle og ansvar i det norske Holocaust. Boken *Likvidasjonen. Historien om holocaust i Norge og jakten på jødenes eiendom* av Synne Corell er blitt et storverk om Holocaust i Norge, sett med den økonomiske forfølgelsen som prisme. I boken følges et utvalg mennesker og flere jødiske familier som ble rammet av Holocaust. Boken setter i tillegg søkelys på utviklingen av lovverket som lå til grunn for den økonomiske likvideringen, samt på instanser og aktører som gjennomførte inndragningene.

Bokprosjektet om jødiske flyktninger fra Europa til Norge, som ble igangsatt i 2020, fortsatte i 2021, og senteret leverte forskning om politiutdanningen i Norge under krigen.

I 2021 gjennomførte HL-senteret flere initiativer for å styrke forskningen på Holocaust i Norge. Senteret sendte søknad til Norges forskningsråd (NFR) som omhandlet norske aktørers rolle i Holocaust, igangsatte en studie av HL-senterets historie og inviterte til bidrag til en spesialutgave i Mediehistorisk Tidsskrift om mediene og Holocaust. I 2021 ble det også utlyst tre forskerstillinger innenfor Holocaust i Norge.

Forsiden på boken skrevet av Synne Corell.

01

02

01. PANELDEBATT under en konferanse om folkemord på HL-senteret i 2021. Cecilie Hellestveit (fra venstre), Angela Muvumba Sellström, Karen Smith og Kristoffer Lidén. 02. OM HVERDAGSRASISME: Cora Alexa Døving holder foredrag i den nyopppussede storsalen.

Antisemittisme før og nå

I 2021 ble NFR-prosjektet *Shifting Boundaries. Definitions, Expressions and Consequences of Antisemitism in Contemporary Norway* avsluttet. Samlet formidlet prosjektets resultater den grunnleggende innsikt at holdninger til jøder og andre minoriteter ikke kan forstås isolert, men at grensene for «hva som kan sies» om minoriteter må forstås i sammenheng med den offentlige samtalen og politiske kulturen i samfunnet. Et slikt perspektiv, som knytter holdninger til konkrete kommunikative kontekster, har sentral betydning for en opplyst samfunnsdebatt og i undervisningen om antisemittisme, fordommer og diskriminering.

Innenfor doktorgradsprosjektet om antisemittisme i den norske digitale offentligheten er det blitt publisert en vitenskapelig artikkel om hvordan nynazister bruker og manipulerer legitime nyhetskilder for å konstruere antisemittisk propaganda. Ph.d.-prosjektet avsluttes i 2022.

Doktorgradsprosjektet *Community, Boundaries and Meaning in Narratives about Jews among Muslims in Norway* ble avsluttet i 2021. Prosjektet bygger på kvalitative intervjuer med norske muslimer. Et gjennomgående trekk i materialet er at informantene bruker jødenes historie i Europa og den moderne antisemittismens historie som tolkningsnøkler for å forstå situasjonen til den muslimske minoriteten i dagens Europa.

Arbeidet med konspirasjonsteorier, historisk og i samtiden, er blitt en viktig del av HL-senterets bidrag til den faglige og politiske debatten i Norge. Noen av samtidens største politiske utfordringer kan ikke forstås uten å forstå konspirasjonsteorier. Historisk er det tette bånd mellom konspirasjonsteorier, nordisk fascisme og antisemittisme, som har vært et sentralt tema for denne delen av HL-senterets forskning i 2021.

Senteret har bidratt til å utvikle NORFAS, et forskningsnettverk av ledende fascismehistorikere og en ny generasjon forskere fra Sverige, Danmark, Norge og Finland. NORFAS har som mål å studere

BRATT LÆRINGSKURVE: Pandemien fikk oss alle over på digitale flater. Her er professor Claudia Lenz (HL-senteret), Mark Lattimer (Ceasefire Center for Civilian Rights) og Ingvill Plesner (HL-senteret) fra en hybrid konferanse om «Inclusive citizenship in transitions» på HL-senteret i desember 2021.

kontinuitet og endring i fascistisk teori og praksis i Norden. Dette arbeidet har resultert i en større rapport til Nordisk ministerråd om forskningsstatus for fascismen i de nordiske land, som igjen danner grunnlag for flere større forskningssøknader, blant annet til Riksbankens Jubileumsfond.

Folkemord og menneskerettighetsbrudd

Innenfor mandatområdet folkemord og beslektede brudd på menneskerettighetene har HL-senteret i 2021, som i foregående år, fokusert på både historie og samtid. Det historiske arbeidet innenfor folkemordfeltet har videreført tidligere arbeid med FNs Folkemordkonvensjon, og gjennomført forskning på det nazistiske folkemordet på romene og minnepolitikk. Forskningen har blant annet resultert i en bok om misbruk av historien, særlig Holocaust, som politisk virkemiddel i Putins Russland. Videre har forskningen resultert i to fagartikler som vil bli publisert i 2022 om romene som ofre for nazistenes utryddelsespolitikk i Europa.

HL-senterets forskning på internasjonale samtidsspørsmål er i stor grad finansiert gjennom en rammeavtale med Utenriksdepartementet. Det overordnede temaet for prosjektene er forebygging av folkemord og andre massive menneskerettighetsbrudd mot minoriteter i konfliktfylte samfunn.

Prosjektet *Inclusive Citizenship and Human Rights* gjennomfører komparative analyser av vilkår for sikring av minoriteters rettigheter, med særlig vekt på sameksistens på tvers av tros- og livssynsgrenser. I 2021 har Irak, Tunisia, India og Indonesia vært fokusland. Dette prosjektet har også delfinansiering gjennom NORAD. Som tidligere år har prosjektet i 2021 hatt to grunnpilarer. Den ene er Minoritetsnettverket, som har vært en ramme for internasjonale konferanser og webinarer sammen med internasjonale partnere. Hovedtema i 2021 har vært hvilke institusjonelle ordninger i overgangsregimer som kan bidra til å forebygge nye overgrep mot livssynsmessige og språklige minoriteter. Den andre grunnpilaren er en digital læringsressurs, som i 2021 er blitt videreutviklet som plattform for kortfilmer i samarbeid med internasjonale partnere. Disse filmene vil bli brukt i undervisning i prosjektets fokusland. Nettressursen publiserer også hovedinnlegg fra internasjonale arrangementer.

Prosjektet *Mass Atrocity Responses* har i 2021 belyst tre sentrale spørsmål: For det første, hva kan vi lære av den manglede forebyggingen av overgrepene mot rohingyaene i Myanmar? HL-senterets folkemordforskning har fulgt dette temaet i flere år, og det munnet i 2021 ut i en større publikasjon som samlet ledende internasjonale forskere på feltet. Hovedfunn er også publisert på prosjektets nettside https://www.massatrocityresponses.com/.

For det andre, hvilke muligheter har land som Norge til å forebygge folkemord gjennom FNs sikkerhetsråd og andre internasjonale organer? Dette temaet er en del av et sammenliknende nordisk prosjekt og fortsetter inn i 2022. Som i Myanmar, ser man stadig eksempler på at omverdenen i svært begrenset grad kan eller vil gripe inn for å stanse folkemord og forbrytelser mot menneskeheten. Organer som FNs sikkerhetsråd er lammet av stormaktsrivalisering.

For å forstå hvordan folkemord kan forebygges har dette prosjektet derfor reist et tredje spørsmål: Hvordan kan de gruppene som er truet av folkemord og liknende overgrep, selv yte motstand? Dette spørsmålet vil bli fulgt opp av internasjonale webinarer, konferansepapers og andre faglige diskusjoner i 2022, og utgjør et kjernetema for den sammenliknende folkemordforskningen framover.

Minoriteters vilkår

HL-senterets forskning omfatter livssynsminoriteter samt minoritetsgrupper der andre former for identitetsgrunnlag ligger til grunn for diskriminering. I 2021 har minoritetsforskningen på HL-senteret hatt norsk hverdagsrasisme som hovedtema. Forskningen har vært tett knyttet opp mot etableringen av utstillingen *U/Synlig - hverdagsrasisme i Norge*. Bak utstillingen ligger et dokumentasjons- og analysearbeid om erfaringer med rasisme rettet mot ulike minoritetsgrupper og en systematisering av rasismens historie i Norge.

Rasisme er også tema for arbeidet med en bokutgivelse basert på en samling av bidrag fra 24 forskere på rasismefeltet, initiert og redigert av HL-senteret. Bokens røde tråd er spørsmålet om hvorvidt internasjonale teorier og begreper er fruktbare i analyser av rasisme i Norge. Boken gis ut av Universitetsforlaget våren 2022.

NFR-prosjektet *Negotiating Jewish Identity – Jewish Life in 21st Century Norway* har som mål å identifisere ulike dimensjoner ved jødisk liv og jødisk identitet i det norske samfunnet. Prosjektet har kartlagt mulighetsrom, begrensninger og spenninger knyttet til jødisk liv og vil publisere sine resultater i løpet av 2022. Betydningen av Holocaust for barnebarnsgenerasjonen er sentralt i prosjektet. De fleste forskerne knyttet til prosjektet avsluttet sine arbeider i 2021, men to intervjubaserte feltarbeider ble forhindret av covid-restriksjoner. Prosjektets sluttdato er derfor endret fra mars til november 2022. Doktorgradsprosjektet som omhandler generasjons- og familieperspektivet, gjennomførte kvalitative intervjuer i 2021.

HL-senteret har videre et pågående doktorgradsprosjekt som ser på behandlingen av rasismetematikk i læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020 (LK20).

I 2020 igangsatte HL-senteret en ny befolkningsundersøkelse og minoritetsstudie: *Holdninger til jøder og muslimer i Norge 2020-2022.* Prosjektet skal avsluttes høsten 2022. I 2021 ble datainnsamlingen til de ulike delstudiene igangsatt.

HL-senteret og POLIN-museet i Polen har et EØS-finansiert samarbeid som skal resultere i rapporter og seminarer knyttet til minoriteters stilling i samtiden med hovedvekt på den jødiske minoriteten. Samarbeidet startet i 2021.

ARENDALSUKA: Terje Emberland, HL-senteret, snakker om Arbeiderpartihatet.

BOKLANSERING: Synne Corell, historiker og forfatter av boken Likvidasjonen - historien om holocaust i Norge og jakten på jødenes eiendom, i samtale med Reidar Solberg, redaktør i Gyldendal.

Formidling i det digitale klasserommet

Pandemi med hjemmeskole innebar i 2021 en fortsatt satsing på utvikling av digitale undervisningsopplegg. Over halvparten av elevene ble undervist via skjerm. Dermed er undervisningsavdelingen kommet langt mot målet om å være et kunnskapssenter for skoler over hele Norge.

HL-senteret skal være et nasjonalt ressurssenter for godt faglig fundert undervisning om Holocaust og folkemord, antisemittisme, rasisme, gruppefiendtlighet og minoriteters vilkår. Undervisningen tar sikte på å styrke arbeidet i utdanningsfeltet både med hensyn til kunnskap og forebygging. Undervisningen er også forskningsbasert, og kritisk tenkning og historiebevissthet står sterkt i arbeidet når elever, studenter, lærere og andre besøker oss, eller vi besøker dem digitalt.

Det er et sentralt mål at det pedagogiske tilbudet skal ha faglig tyngde og inspirerende undervisningsmetodikk som inviterer til høy grad av elevdeltakelse og refleksjon. Samtidig skal undervisningen oppleves som relevant og aktuell, og bidra til å styrke elevenes evne til å navigere i et komplekst samfunn.

Fysiske og digitale undervisningstilbud

Undervisningsavdelingen ved HL-senteret tok imot 3 359 elever, studenter og andre på fysiske besøk i 2021. Hele 3564 elever og studenter ble undervist digitalt, fra Froland i sør til Sjøvegan i nord, til Bergen i vest og Rygge i øst. Det totale antallet utgjorde 6 923 individer som deltok i ett eller flere av senterets undervisningstilbud. Og dessverre fikk 2 950 avlyst planlagte besøk på grunn av pandemien.

Avdelingen har arbeidet aktivt med å øke antall besøkende ved bruk av sosiale medier, annonser rettet mot lærere og samarbeid med kommersielle og ikke-kommersielle turoperatører som arrangerer klasseturer for ungdomsskolen og videregående skole.

I 2021 satset avdelingen særlig på å opparbeide seg ytterligere digital undervisningskompetanse. Undervisningsoppleggene ble fortløpende revidert og tilpasset ut fra erfaringene formidlerne gjorde seg i det digitale klasserommet. Vi tilbød undervisning av høy kvalitet enten elevene satt i eget klasserom, hjemme bak hver sin pc eller en blanding av dette. Antallet og gjennomføringen av fysiske skolebesøk i 2021 var svært preget av den pågående pandemien, men ble opprettholdt så lenge det var smittevernmessig forsvarlig. Også fysiske skolebesøk var etterspurte, og HL-senteret hadde flere forespørsler enn vi kunne si ja til.

I vårsemesteret ferdigstilte undervisningsavdelingen to av sine eksisterende opplegg til digitalt format. Det første som ble revidert og publisert, var *Kilder og individer* - et opplegg hvor elevene får en kort introduksjon til Holocaust i Norge, for deretter å arbeide med kilder som gjør at de blir kjent med den jødiske jenta Kathe Lasnik. I tillegg til det historiefaglige utbyttet er opplegget velegnet for å lære elevene om kritisk tenkning via kildekritikk og historisk tenkning.

Videre omarbeidet vi samarbeidsprosjektet med 22. juli-senteret, *Fra propaganda til memes*, til et eget opplegg som nå heter *Propaganda: fra plakater til memes*. Dette tar for seg hvordan nazistisk propaganda bidro til Holocaust, for deretter å vise at samme type argumentasjon brukes i internettkultur, som memes, i dag. Her står kunnskap om konspirasjonsteorier og dehumanisering i fokus.

Nytt av året er også undervisningsopplegget knyttet til den nye utstillingen *U/Synlig - hverdagsrasisme i Norge*. Her utarbeidet avdelingen et skreddersydd undervisningsopplegg til ungdomsskolen og videregående skole til den nyåpnete utstillingen. Hensikten med opplegget er å bevisstgjøre elevene om at hverdagsrasisme finnes, hvilke uttrykksformer

den kan ta og hvordan det oppleves for dem som blir utsatt for den. Utstillingen er omdreiningspunktet for undervisningen, som har et sterkt elevsentrert utgangspunkt. Det nye tilbudet ble godt mottatt, og etterspørselen har vært økende.

Undervisningsmateriell

Undervisningsavdelingen har utvidet satsningen på digitale opplegg, og i 2021 ble nettstedet http://www.folkemordogettertid.no lansert.

Nettressursen tilbyr to opplegg som inviterer til refleksjon over ansvarsbegrepet og Holocaust, og hvordan folkemord minnes i ettertid. De kan brukes uavhengig av senterets formidlere og i et format som appellerer til elevene. Avdelingen bruker det også i sin digitale undervisningsvirksomhet. Vi er også i ferd med å ferdigstille et digitalt undervisningstilbud med nettstedet som utgangspunkt.

Markeringen av Den internasjonale Holocaust-dagen 2021 ble heldigital. Avdelingen har lenge sett behovet for en introduksjonsfilm om Holocaust i Norge som et ledd i elevers forarbeid og vår egen digitale satsning. En kort introduksjonsfilm om temaet ble lansert i forbindelse med Holocaustdagen 27. januar 2021. I tillegg lanserte avdelingen en lærerveileder om Holocaustundervisning utgitt av International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA) på sosiale medier og HL-senterets egne nettsider.

I forbindelse med at det var 20 år siden det rasistiske drapet på Benjamin Hermansen i 2001, utformet senteret en utstilling om prisen – som sto utstilt på HL-senteret fram til høsten 2021. Representanter fra undervisningsavdelingen bidro til denne. Videre utarbeidet avdelingen også et undervisnings-opplegg som satte drapet på Benjamin inn i en historisk kontekst.

Tilbud til lærere og skoler

I 2021 arrangerte vi fire lærerkurs der i alt 80 lærere deltok. Som et ledd i oversettelsen av IHRAs veiledning for undervisning om Holocaust fikk HL-senteret sammen med Falstadsenteret midler fra Kunnskapsdepartementet til å avholde to kurs for lærere om temaet i Trøndelag og Oslo. Kursene ble avholdt høsten 2021 og begge hadde, i tråd med veilederen, også et lokalt tilsnitt i tematikken. Kursene besto av en blanding av forelesninger, didaktiske øvelser og workshops. Både eksterne representanter og formidlere fra Falstadsenteret og HL-senteret sto for forelesningene, som ble tatt opp og vil bearbeides til et kurs som skal publiseres digitalt.

Foruten lærerkursene i samarbeid med Falstad-senteret arrangerte avdelingen ytterligere to lærerkurs. Kurset våren 2021 tok for seg temaet *Kontroversielle temaer i historieundervisningen*.

Det andre lærerkurset *Å minnes den vanskelige fortiden* omhandlet minnekultur. I det offentlige rom er det mange uttrykk for hva vi mener er viktig å minnes, og som derfor er med på å forme vår oppfatning av fortiden – også den vonde eller vanskelige fortiden. Kurset stilte også spørsmål om pedagogisk fokus på problematisk minnekultur har et potensial til å bidra til elevers kritiske tenkning ved at den viser at vår oppfatning om historien ikke er statisk.

Undervisningsavdelingen samarbeider godt med Dembra (Demokratisk beredskap mot rasisme og antisemittisme) ved at to av avdelingens formidlere

3 400 ELEVER. HL-senteret tok imot 3 400 elever og studenter på fysiske besøk i 2021. Foto. Trond Heggelund.

01. BESØKTE SOMMERUTSTILLINGEN: Kunnskapsminister Guri Melby og kommunal- og moderniseringsminister Nicolai Astrup besøkte utstillingen om Benjamin Hermansen. Foto: Statsbygg. 02. BENJAMINPRISEN 2020 gikk til Glemmen Videregående Skole i Fredrikstad.

også er Dembra-veiledere. Dembra og undervisningsavdelingen har dessuten samarbeidet på avgrensede prosjekter, ikke minst på det forannevnte undervisningsopplegget relatert til drapet på Benjamin Hermansen.

Benjaminprisen

HL-sentert er sekretariat for utdelingen av Benjaminprisen og har ansvar for å administrere arbeidet med skoleprisen. Vinner for 2020 var Glemmen videregående skole i Fredrikstad, som fikk prisen for sitt systematiske arbeid mot rasisme og diskriminering som særlig involverer og tar elevene på alvor. Skolen ble også berømmet for hvordan den aktivt tok i bruk ulike aktører innenfor frivillig, kommunal og kulturell sektor i nærmiljøet. Prisutdelingen skulle ha vært 2. februar, og kunne etter mange utsettelser finne sted i mai 2021. Representanter for skolen ble overrakt byste, diplom og gavesjekk av kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby.

På høsten startet arbeidet med nominasjoner til Benjaminprisen for 2021. Ved fristens utløp i oktober hadde det kommet inn forslag på 16 skoler. På jurymøtet i desember ble det avgjort at Sofienberg skole i Oslo skulle få årets pris. Skolen berømmes for en helhetlig tankegang og en tydelig strategi for en inkluderende skolekultur i sitt antirasistiske arbeid. Skolen tar elevenes egne opplevelser av diskriminering på alvor, og elevmedvirkning og mangfold står sentralt.

Prosjekt- og nettverkssamarbeid

To av avdelingens representanter deltar fast i jevnlige møter i kurateringsgruppen som lager en utstilling og formidlingstilbud i etterkant av terrorangrepet på Al-Noor Islamic Center i Bærum. Prosjektet ledes av Stiftelsen 10. august, og samarbeidspartnere er HL-senteret, 22. juli-senteret og en utstillingsarkitekt.

To av avdelingens ansatte deltar i det kulturrådsfinansierte prosjektet *Museene og fellesskapets grenser*, og da særlig i delprosjektet *I dialog: å demokratisere et utstillingsrom*. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom medlemsinstitusjonene i Demokratinettverket ved Eidsvoll 1814, Falstadsenteret, HL-senteret, Menneskerettighetsakademiet, Museum Vest ved Fjell festning, Nobels fredssenter og Stiklestad Nasjonale Kultursenter. Prosjektet omfatter ulike delprosjekter, og HL-senteret har utviklet en veileder om medvirkningsprosesser i utstillingsarbeid. I 2021 har HL-senteret deltatt i organisasjons- og programkomitéen for den årlige internasjonale konferansen for Federation of International Human Rights Museums (FIHRM). Konferansen skal avholdes i Eidsvoll og Oslo i september 2022.

Undervisningsavdelingen stiller med en representant i Norges delegasjon til International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA). Formidleren er medlem i organisasjonens pedagogiske faggruppe og deltok på to digitale plenumsmøter i 2021, som ble organisert av det greske formannskapet.

Undervisningsavdelingen er også en del av et større samarbeid med Polin-museet i Warszawa og har et særlig ansvar for *Tools for Youth*, et seminar for museumsformidlere som skal ta for seg hvordan museer kan engasjere unge i tematikk som er relatert til de to museenes virke. Seminaret vil bli avholdt i mars 2022.

STOR INTERESSE: Abdullah Alsabeehg, varaordfører i Oslo (Ap), får omvisning i utstillingen om hverdagsrasisme av formidler Daniel Ansari (til høyre).

Dembra i hele Norge og for hele utdanningsløpet

I 2021 nådde Dembra Nord-Norge for fullt – også på samisk. Første runde med Dembra for barneskoler ble avsluttet. Dermed dekker Dembra nå hele landet og hele utdanningsløpet.

I 2021 fikk også skoler i Nord-Norge tilbud om Dembra, Demokratisk beredskap mot rasisme og antsemittisme. Narviksenteret kom inn som samarbeidspartner våren 2021, og to skoler startet opp som Dembra-skoler etter sommerferien.

Ved oppstart av Dembra i Nord-Norge mottok HL-senteret midler til å oversette nettressursen dembra.no til nord-samisk. De nye nettsidene ble lansert 27. mai i et digitalt arrangement med deltakelse fra sametingspresidenten og Senter for samiske studier ved Norges arktiske universitet i Tromsø. Responsen fra bidragsyterne og i andre samiske miljøer er svært positiv. At en ressurs som dembra.no oversettes til nord-samisk, viser en vilje til å inkludere samiske perspektiver og miljøer som det blir satt svært stor pris på.

Dembra fra barneskole til videregående opplæring

Fire barneskoler avsluttet Dembra høsten 2021, i første runde av Dembra for barneskoler. Skolene viste stort engasjement, og Dembra har truffet barneskolene godt. Barneskolene gir uttrykk for at det oppleves som verdifullt at det spennes opp et bredt lerret for arbeidet med å skape et inkluderende læringsmiljø, samtidig som skolene får mer spesifikk kompetanse til å gjenkjenne rasisme og andregjøring, og verktøy til å håndtere dette.

En av Dembras styrker for alle trinn er tilretteleggingen av forebyggende arbeid som en konkretisering av verdier og idealer i overordnet del av læreplanen. Elevmedvirkning er et felt som stadig har fått større betydning i Dembras samarbeid med skolene, blant annet inspirert av Falstadsenterets utforskning av dette området. Dette vil styrkes framover.

Med et tilbud til alle skolens nivåer har Dembra også et økt potensial til å legge til rette for samarbeid, erfaringsutveksling og forståelse mellom de ulike nivåene.

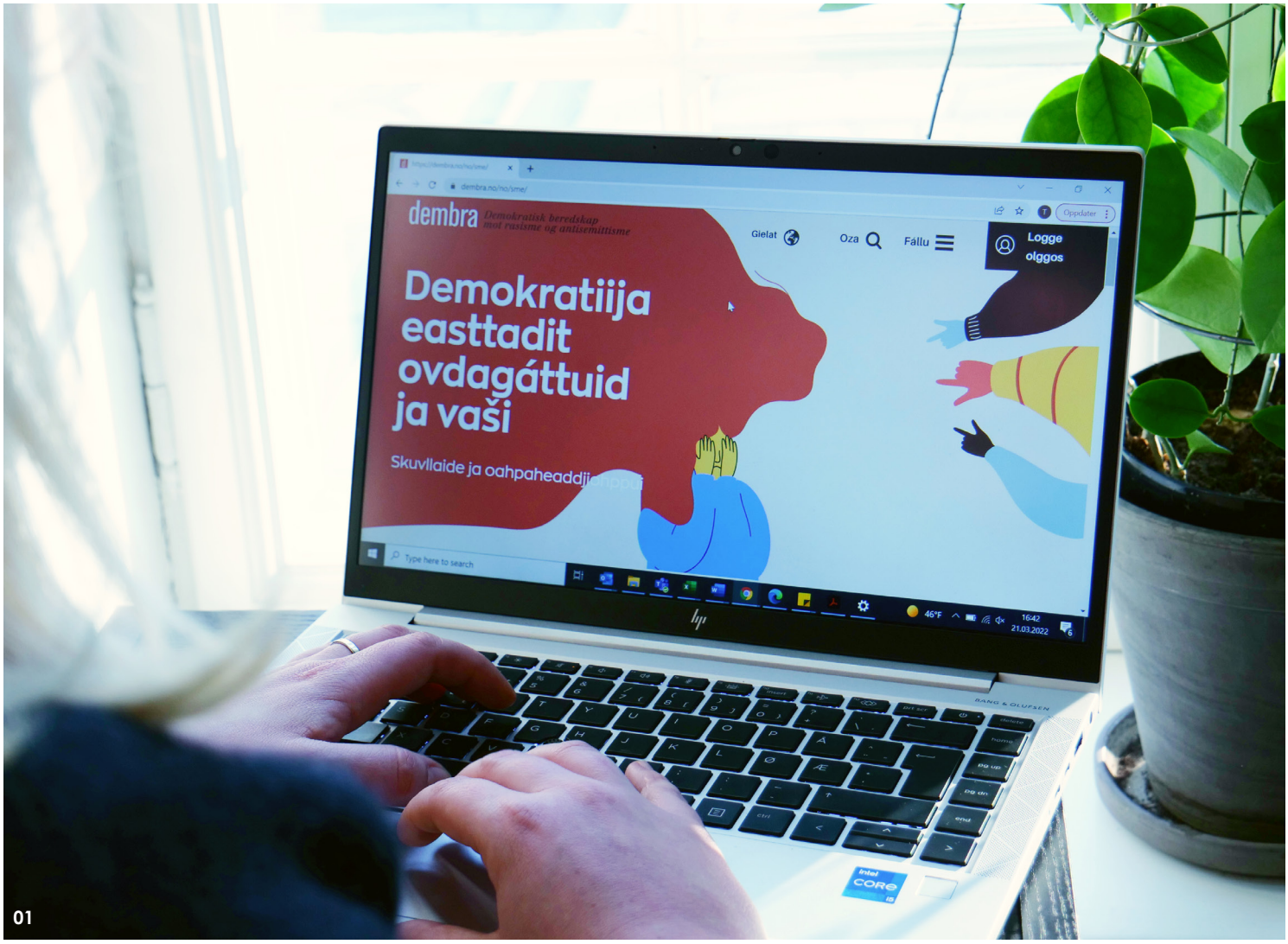
På landsbasis var 40 skoler involvert i Dembra i 2021, noen i avslutningsfasen, andre i oppstartsfasen. HL-senteret fulgte opp 18 av disse. Oppfølgingen innebærer både veiledning av skolens ledelse og prosjektgruppe, og reiser til skolene for å holde kurs for hele personalet. Som i det foregående året satte pandemien og vekslende smittetrykk fra koronaviruset sitt preg på 2021. Smitteverntiltak er en stor praktisk og organisatorisk belastning på skolene, og selv om pandemien heller gjør Dembra mer aktuelt, er det mange skoler som ikke klarer å følge opp samarbeidet slik de ønsker.

dembra.no og sosiale medier

Nettressursen dembra.no fikk ny forside samtidig med lanseringen av de nordsamiske nettsidene. Hensikten var å kommunisere bedre med hele spekteret av målgrupper fra barneskole til lærerutdanning, og forsiden gir også bedre mulighet for å fremheve ulike aktuelle saker.

Dembra.no ble grundig revidert i 2019, blant annet ved at lærerutdanningen ble inkludert som målgruppe. I 2020 startet Dembra for barnetrinnet opp, og antall øvelser for barneskolen er også økt på dembra.no. Gjennom bevisst satsing på synliggjøring og promotering av dembra.no, har også bruken økt betydelig. Mens nettsidene hadde 15.000 brukere i 2020, var antallet økt til 21.000 i 2021.

Aktiv bruk av Facebook har også gitt jevn økning

01. DEMBRA ble lansert på nordsamisk i 2021. 02.-03. ERFARINGSUTVEKSLING: Gruppearbeid og utveksling av erfaringer er viktige for lærere som deltar i Dembra.

både i antall liker-klikk, rekkevidde og besøk på Dembras side. Sammen er sosiale medier og dembra.no en god måte å nå ut til lærere med redskaper de opplever som nyttige i sin hverdag. Ikke minst har vi sett dette i perioder da smittetrykket har vært stort. Dette arbeidet vil derfor styrkes framover.

Webinarer og fagdager

For å nå bredere ut til lærere har Dembra også utviklet et fagtilbud der eksperter fra sentrene eller eksterne eksperter tar opp ulike temaer innenfor Dembras felt. Fagtilbudet består først og fremst av korte webinarer som holdes på et fast tidspunkt det vil være enkelt for lærere å delta. I løpet av året gjennomføres også utvalgte fagdager fysisk. Informasjonen om fagtilbudet inneholder i tillegg lærerkurs og andre faglige tilbud til lærere som tilbys av HL-senteret og de andre Dembra-sentrene.

Temaer som ble tatt opp på webinarer i 2021, var blant annet rasismedebatten og relevans i klasserommet, memes, chan-kultur og ekstremisme, samt Dembras aktualitet i det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling. Det ble arrangert fagdager om dagens muslimfiendtlighet og relevans for klasserommet, og hvordan man kan bygge gode samtalefellesskap i skolen med rom for uenighet.

HL-senterets lederrolle

Dembras utvidelse innebærer også økte krav til HL-senterets ledelse, koordinering og kvalitetssikring av tiltaket. Med oppstart av Dembra på Narviksenteret er det nå seks freds- og menneskerettssentre som samarbeider om Dembra: Raftostiftelsen på Vestlandet, ARKIVET freds- og menneskerettighetssenter på Sørlandet, Nansen Fredssenter i Innlandet, Falstadsenteret i Midt-Norge, HL-senteret på Østlandet og Narviksenteret i Nord-Norge. Digitaliseringen under pandemien har gitt mulighet for flere møtepunkter mellom sentrene, noe som har bidratt til større helhetlig tenkning nasjonalt, bedre fellesskap og økt samarbeid på tvers.

DEMBRA VEILEDER Mari Estad (t.v.) i samtale med lærerere på en samling.

I 2021 gjennomførte HL-senteret for første gang et kompetanseløp for Dembra-veiledere ved de ulike sentrene. Løpet er utviklet for å sette nye Dembra-veiledere i stand til å veilede og kurse skoler, og består av fem moduler for nettbasert gjennomføring. Temaene som tas opp, omfatter utfordringene som skolene skal forebygge (fordommer, gruppefiendtlighet, rasisme, antisemittisme, islamofobi etc.), Dembras prinsipper for forebygging blant annet knyttet til demokratisk beredskap, grunnleggende teori om skoleutvikling, veilederrollen og Dembras plan for gjennomføring av kurs og veiledning med skoler.

Dembra for lærerutdanningen

Dembra videreførte sitt samarbeid med lærerutdanningsinstitusjoner i 2021, og har også fått midler til en mer langsiktig satsing på slikt samarbeid. Universitetet i Bergen, Universitetet i Stavanger, Universitetet i Sørøst-Norge, Universitetet i Tromsø og Høgskolen i Innlandet var samarbeidspartnerne i 2020/2021. 52 lærerutdannere deltok i samarbeidet, og til sammen dekker disse over 20 ulike fag og programmer. Utdanningsinstitusjonene har utviklet og gjennomført både undervisningsforløp og profesjonsutviklingstiltak som skal publiseres på dembra.no. Videre har satsingene deres bidratt til en tydeligere forankring av Dembra-tematikk i de respektive studiene. Avslutningsseminar for denne runden gjennomføres våren 2022.

En ny runde med samarbeid er blitt innledet med Universitetet i Agder i 2021. Sammen med Stiftelsen Arkivet skal det gjennomføres følgeforskning på studentpraksis på utvalgte Dembra-skoler. Denne typen trekantsamarbeid mellom Dembra-skoler, Dembra-institusjoner og lærerutdanningsinstitusjoner vil utvikles videre framover.

Også for samarbeidet med lærerutdanningsinstitusjoner har digitaliseringen som følge av korona gitt nye møtemuligheter. HL-senteret har tilrettelagt for korte digitale samlinger gjennom hele året, såkalte «Dembra Coffee houn».

I løpet av året startet vi også opp et digitalt tilbud for masterstudenter som skriver om Dembra-relaterte temaer. Institutt for lærerutdanning ved UiO og skoleforskning og MF vitenskapelig høyskole viderefører også samarbeid om gruppeveiledning av masterstudenter. I 2021 resulterte dette i 10 fullførte masteroppgaver med Dembra-tematikk. I 2022 planlegges et fremleggsseminar for masterstudenter.

Vi har også innledet et svært spennende samarbeid med Senter for kunst og kultur i opplæring (KKS) ved Nord universitet med henblikk på å utforske bruk av estetiske læringsprosesser i det forebyggende arbeidet. Dette er en satsing som vil være viktig også for Dembra-skoler. Utvikling av didaktikk og materiell for bruk i alle skolens fag er med å gi det forebyggende arbeidet en bredere plattform i skolen.

Samarbeidet med lærerutdanningsinstitusjoner har resultert i en rekke faglige publikasjoner, bl.a. et eget temanummer om forebygging av fordommer og gruppefiendtlighet i Nordisk tidsskrift for pedagogikk og kritikk. Dembra-nettverket av lærerutdanningsinstitusjoner har dessuten utviklet seg til en plattform for deling av faglige resultater som involverer fagfolk utover de deltagende institusjonene.

Om Dembra

- Dembra (Demokratisk beredskap mot rasisme og antisemittisme) tilbyr kurs, veiledning og nettbaserte ressurser for skole og lærerutdanning.

- Gjennom seks freds- og menneskerettighetssentre i ulike deler av landet har Dembra veiledet 117 skoler med omkring 3 500 lærere i lokale satsinger mot fordommer, rasisme og utenforskap.

- Gjennom Dembra for lærerutdanningen har 72 lærerutdannere fra 11 lærerutdanningsinstitusjoner deltatt i samarbeid for å styrke forebyggende arbeid i lærerutdanningen og utvikle ressurser til bruk overfor studenter, lærere og elever.

- Dembra.no tilbyr gratis ressurser for hele skoleløpet og lærerutdanningen.

- Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet støtter Dembra, som ledes av HL-senteret (Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter).

Høy utlånsaktivitet og mange faglige henvendelser

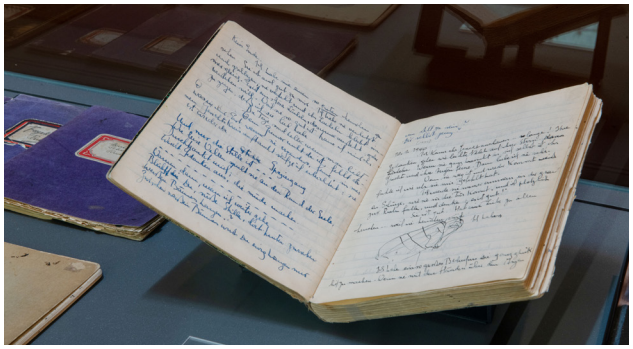
HL-senterets samlinger holder høyt faglig nivå og høy grad av spesialisering, med et stort antall unike titler innenfor HL-senterets primære satsningsområder.

Dokumentasjonsavdelingen tilbyr kvalitetssikrede informasjonsressurser og -tjenester til ansatte og eksterne brukere, og samler, bevarer og formidler arkivmateriale knyttet til Holocaust i Norge og andre av HL-senterets mandatfelt.

Avdelingens hovedoppgave er drift av senterets bibliotek, arkivdepot og gjenstandssamling. Avdelingen deltar også i institusjonens interne og eksterne prosjekter, utstillinger, tekst- og innholdsproduksjon, samt foredrag og omvisninger.

Avdelingen har levert et vesentlig bidrag til HL-senterets nye utstilling *U/Synlig* med innlån av gjenstander, innhenting av illustrasjonsmateriale og avklaring av rettigheter.

Dokumentasjonsavdelingen har deltatt på Nettverk for privatarkiver i Oslos digitale møter.

UTLÅNT. Ruth Maiers arkiv er en av HL-senterets aller viktigste samlinger. Noen av disse dagbøkene ble lånt ut til Nasjonalbibliotekets utstilling om Gunvor Hofmo 100 år. Foto: Gorm K. Gaare.

Samlinger

Bøker

Gjennom 2021 har vi registrert tilvekst på 83 titler, en liten økning i forhold til foregående år. Utlån fra samlingen ligger på fjorårets nivå med ca. 230 ut- og fjernlån, og synes derfor å ha stabilisert seg i løpet av pandemien.

Avdelingen har også mottatt en stor boksamling som gave. Bøkene er registrert med tittel og forfatter, uten å være innlemmet i samlingen eller søkbar i katalogen. Effekten av nedstengningene som en følge av covid-19 fulgte også inn i 2021, men utlånsaktiviteten holdt seg stabilt høy, særlig med tanke på bibliotekets størrelse. Dette viser at samlingen holder høyt faglig nivå og grad av spesialisering, med et stort antall unike titler innenfor HL-senterets primære satsningsområder.

Arkivsamlingen

Ruth Maiers dagbøker ble stilt ut for et bredt publikum i en utstilling om Gunvor Hofmo på Nasjonalbiblioteket, i perioden 26. august - 12. desember. Materialet ble i forbindelse med utlånet tilstandsvurdert av Nasjonalbibliotekets konservator. Samarbeidet viser at HL-senterets arkivsamling blir lagt merke til av landets største kulturinstitusjoner.

Arkivet etter Josef Golombek er blitt ferdig ordnet og publisert på Arkivportalen.no, Norges nasjonale arkivdatabase. Avdelingen har igangsatt digitalisering av Rosa Londons dagbok og Willy og Lillemor Rødners arkiv og brevkorrespondanse, som vi forventer å publisere i løpet av 2022. Avdelingen har mottatt supplerende dokumenter til privatarkiv gjennom året.

Gjenstandssamlingen

Alle gjenstandene i HL-senterets Holocaust-utstilling er i 2021 blitt vedlikeholdt av konservator og avfotografert med tanke på fremtidig digitalisering. I samme anledning ble innlånte gjenstander fra Auschwitz-Birkenau minnested og museum i Polen renset og tilstandsvurdert av konservator.

Informasjon til offentligheten

Avdelingen har i løpet av året bidratt med korrigerende og utfyllende opplysninger til Yad Vashems liste over ofre og overlevende etter Holocaust, The Central Database of Shoah Victims' Names. For øvrig besvarer avdelingen et betydelig antall faglige henvendelser fra allmenheten. Henvendelsene spenner fra referanse- og kildesøk og korte faktaopplysninger til krevende og komplekse faglige diskusjoner og avklaringer, samt private anliggender. Avdelingen behandler alle forespørsler grundig og med respekt. Dette er en utfordrende og svært ressurskrevende oppgave som krever god kompetanse, både historiefaglig og bibliografisk. I svarene vises det til relevante kilder.

Avdelingens rådgiver og historiker har arbeidet med bokprosjektet *De jødiske flyktningene og Norge, 1933-45*.

JOSEF GOLOMBEK ble født inn i en polsk-jødisk familie og ble tidlig involvert i motstandskampen mot nazistene. Golombek ble arrestert i 1943 og satt i flere konsentrasjonsleirer før han kom som flykting til Norge i 1953.

Flere følger oss på våre plattformer

HL-senteret arbeider bredt med kunnskapsformidling. I 2022 ble programaktivitetene preget av pandemien, men HL-senteret nådde ut både digitalt og til besøkende på Villa Grande med foredrag, omvisninger og annen formidling når forholdene tillot det.

Målet med kommunikasjonsarbeidet er å øke kunnskapen om vår forskning og formidling i skolen, fagmiljøer og allmennheten, og styrke HL-senterets kontakt med publikum og samarbeidspartnere.

HL-senterets målgrupper er bredt sammensatt, og interessen for vår virksomhet og våre fagområder er økende. Dette stiller store krav til vårt kommunikasjonsarbeid. Ved å ta i bruk en rekke ulike kommunikasjonskanaler, arbeider vi for å spre kunnskap og informasjon om vår forskning, våre utstillinger, vårt undervisningstilbud, fagkonferanser, foredrag og kulturtilbud.

HL-senteret har en posisjon som den faglige referanseinstitusjonen innenfor våre kjerneområder, og en rekke institusjoner organisasjoner, myndighetsinstanser og grupper henvender seg til senteret for å få orientering, oppdatering og kunnskap. Denne trenden er økende.

Kommunikasjonsarbeidet er hovedsakelig konsentrert om HL-senterets nettside, sosiale medier og nyhetsbrev. HL-senteret samarbeider med de seks andre freds- og menneskerettighetssentrene, museene på Bygdøy, universiteter og mange andre fagmiljøer om kunnskapsformidling og markedsføring.

Vi treffer flere unge brukere

HL-senterets nettside er navet i kommunikasjonsarbeidet. Her blir det aller meste av interesse publisert, både forskning, ulike rapporter, nyheter, arrangementer og generelle tilbud til besøkende og allmenheten. Vi registrerte 163.000 unike brukere på nettsiden i 2021.

Vi utgir også et digitalt nyhetsbrev, ca. to ganger per måned. Nyhetsbrevet har i underkant av 800 abonnenter, og åpningsraten ligger på over 35 prosent, noe som må anses som meget høyt.

Antall følgere har det siste året økt med 52 prosent på Twitter og 48 prosent på Youtube. Vi ser av statistikken på Youtube at vi her treffer en yngre målgruppe, og majoriteten er i alderen 18-34 år.

HOLOCAUSTDAGEN 2021: Ervin Kohn, forstander for Det Mosaiske Trossamfunn i Oslo, holdt tale.

KORONATILSTANDER: Kun noen av talerne og teknisk personell fikk være til stede på markeringen av Holocaustdagen i 2021.

Totalt har vi hatt 12.700 timer visning på Youtube i løpet av året, der videoen med nobelprisvinner Nadia Murads søster Khairi Murad har vært den mest sette, med over 20.000 visninger. På Facebook har HL-senteret ca. 4500 følgere, og dette er en økning fra 2020 med 21 prosent.

Økt antall besøkende fra norge

HL-senteret har faste omvisninger i utstillingene våre hver helg gjennom hele året, og hver dag om sommeren. Sommermånedene utgjør vanligvis travle måneder, med mange turister fra Norge og hele verden som ønsker å se utstillingene, huset og hagen. Pandemien gjorde at antallet internasjonale besøkende gikk ned, men gledelig nok hadde vi flere besøkende fra hele Norge enn i et normalår. Mange benyttet seg av noen av våre daglige omvisninger i den historiske bunkeren eller en av de to utstillingene.

Den 1. oktober åpnet tilbygget MINO og den nye utstillingen *U/Synlig - hverdagsrasisme i Norge*. Vi opplevde umiddelbart en stor interesse fra det generelle publikum, og samtidig fra ulike fagmiljøer, departementer, direktorater og organisasjons-Norge, og det ble gjennomført mange spesialomvisninger i tilbygg og utstilling. Også fra arkitekthold har interessen vært stor lenge før tilbygget sto ferdig. MINO er allerede omtalt i flere arkitektpublikasjoner.

Oppdatert visuell identitet

Åpningen av tilbygget MINO og utstillingen *U/Synlig - hverdagsrasisme i Norge* var viktige begivenheter for HL-senteret i 2021. Tilbygget har tydeliggjort behovet for å sørge for at våre besøkende finner veien rundt i bygget, og det er derfor utviklet et nytt skiltprogram. I tillegg er det laget nytt informasjonsmateriell til publikum om tilbygget, den nye utstillingen og kunstverket som er plassert i overgangen mellom de to byggene.

2021 var året da HL-senteret kunne markere 20 års virksomhet. HL-senteret fikk laget en jubileumslogo og gjennomførte samtidig en forsiktig revitalisering av senterets visuelle identitet.

De fleste arrangementer blir strømmet

En viktig oppgave er å nå ut til allmenheten med informasjon om to av våre faste viktige oppdrag: markeringen av Den internasjonale Holocaustdagen og kunngjøring og utdeling av Benjaminprisen. Begge disse begivenhetene får vanligvis bred dekning i mediene, med nyhetssaker, kommentarer og kronikker i de største avisene og innslag på de største TV-kanalene. Statsminister Erna Solberg var hovedtaler på Holocaustdagen 2021.

Arendalsuka utgjør en viktig arena for å løfte fram viktige temaer og møte publikum. Selv om Arendalsuka 2021 var noe nedskalert på grunn av pandemien, samlet HL-senteret et fullsatt telt med arrangementet *Det de snakker om når de snakker om konspirasjonsteorier*. HL-senterets Terje Emberland var blant foredragsholderne, og hans tema var Arbeiderpartihatet. Vi var også medarrangør med de andre freds- og menneskerettighetssentrene for en paneldebatt med det aktuelle temaet *Stop Asian Hate – asiatiske fordommer under Covid-19*.

Gjennom mange år har HL-senteret valgt å strømme foredrag, samtaler og konferanser, slik at vi kan nå ut til hele landet. Gjennom dette systematiske og målrettede arbeidet har vi bygget vi opp et bibliotek med mange timers kvalitetsinnhold på HL-senterets Youtube-kanal, som nå inneholder 239 videoer. I fjor avholdt HL-senteret 46 arrangementer, hvorav halvparten var digitale.

20 ÅR HL-SENTERET
Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter

JUBILEUM: HL-senteret markerte 20 års virksomhet i 2021.

MINNESMERKET VED AKERSHUSSTRANDA. Den årlige nasjonale markeringen av Holocaustdagen foregår ved Antony Gormleys minnesmerke for deporterte jøder.

Administrasjon i omleggingens tegn

Tilbygget MINO preget administrasjonens arbeid gjennom hele året, med stor forventning til åpningen 2021.

Administrasjonen har fra byggestarten høsten 2019 fulgt opp byggeprosjektets ulike faser og oppgradering av rom i Villa Grande, tilrettelagt med nye systemer og rutiner mot hverdag og drift i to bygninger som skulle knyttes sammen for all framtid. Samtidig ble hele anlegget Villa Grande mer miljøvennlig, da Statsbygg knyttet et bergvarmeanlegg til bygge-prosjektet.

Avdelingen deltok i planlegging og gjennomføring av åpningen av tilbygget MINO og utstillingen *U/Synlig - hverdagsrasisme i Norge* i september. I dette arbeidet har hele administrasjonen bidratt, resepsjon og publikumsmottak, drift og renhold.

Tilpasninger til pandemien

Pandemien fulgte oss gjennom hele året, med stadige tilpasninger, oppdateringer av smittevern, nedstenginger, gjenåpninger og hjemmekontor. Det har vært en viktig oppgave å ivareta alle på HL-senteret, både på arbeidsplassen og på hjemme-kontor. I 2021 ble det igangsatt både fredagsquiz, ut-på-tur-konkurranse, digital trening, digitale kaffer og treff. Det ble også arrangert digitale samlinger med faglig påfyll, der forskere og formidlere på huset bidro med foredrag og samtaler om ulike temaer.

Resepsjonen og renholdsansvarlig har også lagt ned et stort arbeide i å sikre trygge forhold for både ansatte og alle besøkende som kom til HL-senteret. Resepsjonen har loset besøkende gjennom smitteverntiltak, og sørget for godt vertskap og faglig formidling med omvisninger i utstillingene og i Villa Grande, ved besøk og arrangementer og ved de mange ulike henvendelsene til senteret.

Administrasjonens kjerneoppgaver, som økonomi, infrastruktur, HR, renhold og andre støttefunksjoner for de faglige aktivitetene på HL-senteret, har som vanlig utgjort hovedtyngden av arbeidet gjennom året. Samarbeidet med USIT – Universitetets senter for informasjonstjenester har vært viktig i drift og videre-utvikling av den digitale infrastrukturen ved senteret. Og Statsbygg, som eier av Villa Grande med tilbygg, er en konstruktiv og viktig partner i oppfølging og vedlikehold av bygg og parkanlegg.

Internasjonal kontakt

Året har også rommet mye nasjonal og internasjonal kontakt og samarbeid. HL-senteret deltok i EØS-søknader med institusjoner både i Polen og Slovakia. Ved inngangen til 2022 har senteret samarbeid med blant annet Auschwitz-Birkenau Foundation, POLIN – Museum of the History of Polish Jews, Bulgarias utenriksdepartement og Post Bellum i Slovakia.

Administrasjonen har også fulgt opp HL-senterets deltakelse i International Holocaust Rembrance Alliance, og i de nasjonale nettverkene mellom freds- og menneskerettighetssentrene og museene på Bygdøy. HL-senteret har deltatt på Museumsforbundets samlinger og faglige tilbud, og i Kriseressurssamarbeid for kulturinstitusjoner i Oslo og Akershus.

FERDIGRIGGET: En ferdigrigget storsal etter gjeldende koronaregler. En meter avstand mellom stolene, bortsett fra de som kommer fra samme husstand. Programmering av belysning var det siste som ble gjort før storsalen var ferdig.

Oppgraderte flerbruksrom

Villa Grandes storsal og musikkrom er oppgradert til to fleksible og teknisk tilrettelagte flerbruksrom. Slik kan vi møte økt etterspørsel etter undervisning, film, musikk, kunst og utstillinger, og få flere besøkende.

Storsalen og musikkrommet ligger i Villa Grandes andre etasje. Storsalen er om lag 100 kvadratmeter stor og ligger vegg i vegg med musikkrommet, og i nær tilknytning til andre publikumsarealer. Begge rom er vakre, fredete rom som ikke levde opp til sitt potensial som moderne formidlings- og opplevelseslokaler. Målsetningen med oppgraderingen var å transformere rommene på skånsomt og elegant vis ved å ivareta det historiske uttrykket og fredningsbestemmelsene, men samtidig skape fleksible og moderne utstyrte flerbruksrom tilpasset HL-senterets mandat og virksomhet.

Istandsettelse og modernisering

Arbeidet med oppgraderingen startet på sensommeren 2020 og omfattet rivning av eksisterende glassinstallasjon i storsalen. Høstmånedene ble brukt til dialog med byantikvaren for å få godkjent våre planer. Brorparten av arbeidene ble utført i 2021. Blant annet ble det historiske parkettgulvet, veggpaneler og kasetttaket i eik restaurert i starten av 2021. Det ble også montert en ny eikedør mellom rommene, som ble produsert etter historisk forbilde og med godkjenning av antikvariske myndigheter. Moderniseringen inkluderte et nytt, tilpasset ventilasjonsanlegg for begge rom, nye belysningsløsninger og et toppmoderne anlegg for lyd og bilde. Sist, men ikke minst, ble det kjøpt inn brukerutstyr, som nytt møblement og teknisk innredning.

De to nye rommene kunne overtas av HL-senteret i mai 2021 og ble åpnet for besøk kort tid etter. Oppgraderingen gir HL-senteret mulighet til å drive formidlings- og arrangementsvirksomhet i fleksible og tilrettelagte lokaler. Rommene vil også bidra til å nå ambisjonen om å nå flere målgrupper og dermed øke antall besøkende.

Prosjektet er finansiert av Stiftelsen Eckbos Legat og ble gjennomført i samarbeid med totalentreprenøren Lohne&Lauritzsen AS.

MUSIKKROMMET under oppussing.

01. DEN NYE DØREN MONTERES. Basert på dokumentasjon fra gamle fotografier ble det laget en ny dør i eik som her monteres mellom storsalen og musikkværelset. 02. NESTEN FERDIG: De siste korrigeringen på dagen for åpningen av MINO.

01

02

01. FØR. Storsalen før oppussing. Epoxygulv og en fast glassvegg til temporære utstillinger.
02. ETTER. Storsalen etter at epoxy og glass er fjernet, gulv er slipt og lakket, og vegger og tak rehabilitert etter fredningsbestemmelsene.

03.
Styrets beretning

Styrets sammensetning per 31. desember 2021

Leder: Bente Sandvig, spesialrådgiver ved Human-Etisk Forbund.

Vara: Faruk Terzic, imam i Det Islamske Fellesskap Bosnia-Hercegovina. (Oppnevnt av Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn)

Nestleder: Harald Korn, direktør og styreleder i Oslo Consulting Group.

Vara: Alexander Levi, juridisk rådgiver i Equinor. (Oppnevnt av Det Mosaiske Trossamfund Oslo)

Styremedlemmer

Rita Abrahamsen, styreleder i Det jødiske samfunn i Trondheim.

Vara: Ralph Dan Buchmann, forstander i Det jødiske samfunn i Trondheim. (Oppnevnt av Det Jødiske Samfunn i Trondheim)

Wenche Elizabeth Arntzen, høyesterettsdommer.

Vara: Anders Ravik Jupskås, nestleder og forsker ved C-REX – Senter for ekstremismeforskning, Universitetet i Oslo. (Oppnevnt av Universitetet i Oslo)

Inger Furseth, professor ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo.

Vara: Olav Aaraas, tidl. direktør ved stiftelsen Norsk Folkemuseum. (Oppnevnt av Universitetet i Oslo)

Hans Petter Graver, professor ved Institutt for privatrett, Universitetet i Oslo.

Vara: Hanne Hagtvedt Vik, professor ved Institutt for arkeologi, konservering og historie, Universitetet i Oslo. (Oppnevnt av Universitetet i Oslo)

Vibeke Moe, stipendiat og prosjektleder ved HL-senteret.

Vara: Lars Bjørndal-Lien, formidler ved HL-senteret. (Valgt av HL-senterets ansatte)

Olav Njølstad, direktør ved Det Norske Nobel-institutt.

Vara: Aud Valborg Tønnesen, dekan ved Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo. (Oppnevnt av Universitetet i Oslo)

Islin Rose Abrahamsen, sykepleier og koordinator for norsk førstehjelp

Vara: Edvard Aspelund, seniorrådgiver i kommunal- og moderniseringsdepartementet. (Oppnevnt av Det Mosaiske Trossamfund Oslo)

Arbeidsutvalg

Arbeidsutvalget er saksforberedende organ for styret. I 2021 besto utvalget av styrets leder og nestleder, HL-senterets direktør og administrativ leder.

01. HL-SENTERETS STYRE: Fra venstre: Inger Furseth, Harald Korn, Edvard Aspelund, Rita Abrahamsen, Olav Aaraas, Alexander Levi, Vibeke Moe, Olav Njølstad, Wenche Elisabeth Arntzen, Aud Tønnessen. 02. HL-senterets styreleder Bente Sandvig. Foto: Trond Heggelund

Styrets beretning 2021

Stiftelsen Senter for studier av Holocaust og livssyns-minoriteter (HL-senteret) holder til i den kulturhistoriske eiendommen Villa Grande med den tilstøtende paviljongen MINO.

Huk aveny 56 på Bygdøy, i Oslo kommune, rommer også utstillinger, bibliotek og kafé. I vedtektene heter det: *Senter for studier av Holocaust og livssyns-minoriteter er et forsknings-, utdannings- og formidlingssenter som bygger sin aktivitet på to pilarer.*

Senterets hovedpilar er å drive forskning og kunnskapsformidling om Holocaust. Aktiviteten skal spesielt knyttes til det norske kapittel i historien om Holocaust. Senteret skal også studere antisemittismens historie og antisemittisme i dag og i tiden fremover, i Norge og i et internasjonalt perspektiv.

Med utgangspunkt i den kunnskap disse studier gir, skal senteret drive forskning knyttet til folkemord og beslektede brudd på menneskerettighetene. Senteret skal også studere menneskelige reaksjoner på slike overgrep hos ofrene og deres etterkommere.

Senterets andre pilar er studier av minoriteter, spesielt religiøse minoriteter og livssynsminoriteter. Aktiviteten skal fokusere på minoritetenes vilkår i Norge, historisk og i samtiden, samt deres rolle i et flerkulturelt samfunn.

Senterets formidlingsoppgaver skal ivaretas gjennom et tilbud til skoleverket, universiteter og høgskoler og det norske samfunn generelt. Tjenesten, som også skal ha en forebyggende funksjon, skal dekke informasjon og undervisning om Holocaust og massive brudd på menneskerettighetene. Senteret skal formidle kunnskap gjennom opprettelse og drift av et permanent Holocaustmuseum med tilhørende arkiv, bibliotek og audiovisuelle tjenester. Senterets dokumentasjons- og bibliotekstjeneste skal også dekke senterets øvrige forskningsfelt.

(Fra HL-senterets vedtekter, § 2 Formål)

OPPDATERT OG NY INFORMASJON. Den faste utstillingen om Holocaust ble oppgradert i 2021. Her besøkende ved fangedrakten fra Auschwitz-Birkenau.

Økonomi

Styret finner at årsregnskapet gir et korrekt bilde av stiftelsens eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. I samsvar med regnskapslovens §3-3a bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er til stede og at denne forutsetningen er lagt til grunn ved utarbeidelse av regnskapet.

Styret kjenner ikke til noen forhold av viktighet for å bedømme selskapet stilling og resultat som ikke framgår av regnskapet og balansen med noter. Det er heller ikke etter regnskapsårets utgang inntrådt forhold som etter styrets syn har betydning ved bedømmelse av regnskapet.

Samlet inntekt i 2021 var 74,4 mill. Stiftelsen har inntektsført 39,5 mill. i statlig driftsstøtte. I tillegg ble det inntektsført 22,4 mill. i oppdrag og tilskudd til forskning og formidling. Øvrige inntekter beløp seg til 12,5 mill. Stiftelsen mottok støtte fra Utenriksdepartementet, Kulturdepartementet, Norges forskningsråd, Utdanningsdirektoratet, NORAD, Utdanningsetaten i Oslo kommune, Universitetet i Oslo og Kulturrådet samt private bidrag fra Eckbos Legat, Sparebankstiftelsen og Bergesen-stiftelsen. Driftskostnadene utgjorde 74,8 mill. De største postene er knyttet til husleie til Statsbygg, drift av den kulturhistoriske eiendommen Villa Grande, samt lønn og sosiale kostnader ved senteret. Underskuddet på driften ble 0,4 mill.

VILLA GRANDE. I 2021 var det 15 år siden HL-senteret åpnet.

Stiftelsen hadde i 2021 en positiv avkastning på kapitalen på 6,2 mill. Årsresultatet ble et overskudd på 5,8 mill., som disponeres ved overføring til annen formålskapital.

Stiftelsens samlede formålskapital var ved utgangen av året 80,5 mill., hvorav grunnkapitalen utgjorde 40 mill. og tilleggskapital 21,2 mill. Den frie formålskapitalen utgjorde 19,2 mill. Stiftelsens midler ble forvaltet av UNIFOR (Forvaltningsstiftelsen for fond og legater), fordelt med 60 prosent i rentebærende papirer og 40 prosent i aksjefond.

I 2021 hadde stiftelsen et resultat på kr. 5 755 906 som foreslåes disponeres slik:

Disponering	Beløp
Overført til annen formålskapital	5 755 906

Personalforhold, likestilling, mangfold og miljø

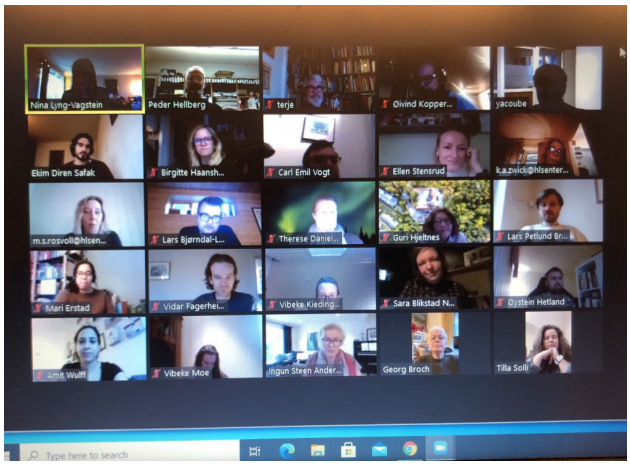
Stiftelsen har som mål å være en inkluderende arbeidsplass og har innarbeidet en personalpolitikk som tilstreber mangfold og likestilling.

Stiftelsens styre besto av seks kvinner og tre menn. Stiftelsen har en lønns- og personalpolitikk for sine ansatte som likestiller kvinner og menn. Ved utgangen av året var det 43 ansatte ved senteret, hvorav 30 i faste og 13 i midlertidige stillinger. Kjønnsfordelingen blant alle ansatte er 63 prosent kvinner og 37 prosent menn. For de midlertidige stillingene er kjønnsfordelingen 62 prosent kvinner og 38 prosent menn. Det er totalt 11 deltidsstillinger ved senteret, herunder to II-stillinger og fem stillinger i resepsjonen knyttet til bemanning i helger og utvidet åpningstid i sommersesongen. Kjønnsfordelingen her er 82 prosent kvinner og 18 prosent menn.

Gjennomsnittlig antall årsverk i 2021 var 35,9. Målt i forhold til antall årsverk var sykefraværet 5,6 prosent for året som helhet, herav 3,3 prosent korttidsfravær og 2,3 prosent lengre fravær. Styret anser arbeidsmiljøet i stiftelsen som godt.

Oppfølging av arbeidsmiljø under pandemien var en viktig del av stiftelsens arbeid i 2021. Tilrettelegging på hjemmekontor, sikring av trygge arbeidsforhold på HL-senteret og utvikling av ulike tiltak, som digitale samlinger og treningstilbud, sto sentralt her. Smittevernfaglig drift har også vært fulgt opp i stiftelsens virksomhet knyttet til publikum og arrangementer. HL-senteret opprettet i mars 2020 en beredskapsgruppe som også gjennom hele 2021 hadde jevnlig møter for å vurdere tiltak og oppfølgingsområder. Verneombud og representant fra fagforening sitter i beredskapsgruppen,

Senterets kontorlokaler holder god standard. De ansattes arbeidsplasser har de siste årene blitt betydelig oppgradert i samråd med bedriftshelsetjenesten. Bygningen er gjennomgått med tanke på universell utforming og utbedringer gjennomføres gradvis, i samarbeid med Statsbygg. Virksomheten er ikke av en slik art at den medfører forurensning eller utslipp som kan være til skade for det ytre miljø. I forbindelse med tilbygg MINO ble oljefyring erstattet med bergvarme for både Villa Grande og tilbygget, og hele anlegget er med dette blitt mer klimavennlig.

TEAMS: Nesten all møtevirksomhet ble flyttet over til digitale flater i 2021.

Viktige saker

I 2021 avholdt HL-senterets styre fem styremøter og behandlet 39 saker. Våren 2021 vedtok HL-senterets styre ny strategisk plan for perioden 2021-24. Planen gir retning for en helhetlig satsing innen forskning, formidling og dokumentasjon.

Ikke minst vil HL-senteret i perioden styrke sin rolle som nasjonalt kompetansesenter. I dette arbeidet vil senterets digitale tilbud stå sentralt, med videre-utvikling av blant annet forskningsformidling og det allmenne formidlingstilbudet, undervisningstilbud og pedagogiske nettressurser, digitalisering av arkivvirksomheten og digitale museumsopplevelser. Det vil igangsettes nye forskningsprosjekter innenfor senterets forskningsfelt, med en særlig satsing på forskning på Holocaust i Norge.

Høsten 2021 åpnet HL-senteret både det nye tilbygget MINO og utstillingen *U/Synlig - hverdags-rasisme i Norge*. Styret har fulgt prosessene rundt nytt tilbygg tett gjennom hele veien, og har også stilt økonomisk garanti i en tidlig fase, før finansiering var sikret. Regjeringen bevilget i 2018 midler til tilbygget og bygget sto ferdig til innflytting sommeren 2021 – uten forsinkelser selv i en pandemi. Tilbygg MINO styrker HL-senterets formidlingsmuligheter, med nye rom til både utstillinger, undervisning og et verksted til utstillingsproduksjon og formidlingsaktiviteter. I tillegg ble storsalen og musikkrommet i Villa Grande våren 2021 oppgradert til fleksible og teknisk utstyrte formid-lingsrom, som gir enda bedre rammer for formidling og større arrangementer.

Med tilbygget har HL-senteret også fått et nytt kunstverk laget av kunsteren Camille Norment, i regi av KORO – Kunst i offentlige rom. Kunstverket er plassert i den nedre glassovergangen mellom Villa Grande og Holocaust-utstillingen, og inn i det nye tilbygget og utstillingsområdet. Styret ga i 2019 økonomisk støtte for å øke budsjettet til kunstverket.

Styret har også fulgt arbeidet med åpningsutstil-lingen *U/Synlig*. Utstillingen har vært en stor satsing ved senteret, og har involvert fagavdelingene på tvers av huset. Utstillingen er utviklet også i samar-beid med eksterne fagmiljøer og med designbyrået SixSides som rådgiver og prosjektleder. Det er utviklet eget undervisningsopplegg om hverdagsrasisme i tilknytning til utstillingen.

Åpningen av ny utstilling og tilbygg var også starten på markeringen av HL-senterets 20-års jubileum. Jubileet blir markert med flere arrangementer høsten 2021 og gjennom 2022. På grunn av pandemien har HL-senteret valgt å spre markeringen.

Også 2021 ble i stor grad preget av pandemien. HL-senteret har hatt full aktivitet og virksomhet gjennom året med de tilpasninger som har vært påkrevet. Den digitale satsingen fra 2020 ble videreført med digitale tilbud og ressurser. Det digitale tilbudet har hatt en økning i antall besøkende, både senterets tilbud til allmennheten og tilbudet rettet mot skoler og utdanningsinstitusjoner. HL-senteret i perioder måttet holde stengt for publikum i tråd med gjeldende lokale og nasjonale smitteverntiltak – som også i 2020. I de periodene senteret har vært åpent i 2021, har det vært med begrensninger på antall besøkende både i utstilling, på skole- og gruppebesøk og ved arrangementer. Pandemien har på mange måter preget HL-senterets som organisasjon og arbeids-plass gjennom hele 2021. Oppfølging av arbeidsmiljø og smittevernfaglig drift har hatt naturlig prioritet gjennom året. Satsingsområder nedfelt i strategisk plan, som miljøfyrtårn-sertifisering, videreutvikling av HL-senterets arbeid med likestilling og mangfold samt beredskapsplaner vil være prioriterte oppgaver når pandemien forhåpentligvis ebber ut i 2022.

Stiftelsen Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter (HL-senteret) holder til i den kulturhistoriske eiendommen Villa Grande med den tilstøtende paviljongen MINO, i Huk aveny 56 på Bygdøy i Oslo kommune og rommer også utstillinger, bibliotek og kafé.

Høydepunkter fra forskning, dokumentasjon og formidling i 2021

- Den 27. januar ble den nasjonale markeringen av Den internasjonale Holocaustdagen arrangert ved minnesmerket for de deporterte jødene på Akershuskaia. Arrangementet måtte gjennomføres digitalt og kun noen få var til stede ved minnesmerket. Programmet besto av taler av representanter for jøder og romer, og også funksjonshemmede og LHBTIQ. I tillegg talte statsminister Erna Solberg, kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby og ordfører Marianne Borgen.
- Bokprosjektet *Likvidasjonen.* Historien om holocaust i Norge og jakten på jødenes eiendom ble sluttført i 2021. Prosjektet startet opp i 2017, med økonomisk støtte fra styret, og er blitt et viktig bidrag inn i forskningen på Holocaust i Norge. På boklanseringen på HL-senteret ble det avholdt et faglig dagsseminar for full sal.
- HL-senteret lyste ut en fast forskerstilling og to forskningsprosjekter innen feltet Holocaust i Norge, med forventet oppstart i løpet av første halvdel av 2022. På dette feltet har senteret, i tillegg til prosjektet om den økonomiske likvidasjonen, et pågående bokprosjekt om de europeiske jødiske flyktningene og Norge. Det ettårige forskningsprosjektet om hvordan det undervises om Holocaust i norsk skole, ble avsluttet i 2021. Arbeidet var et delprosjekt innen NFR-finansierte prosjektet Shifting Boundaries. Definitions, Expressions and Consequences of Antisemitism in Contemporary Norway.
- I forbindelse med byggeprosessen ble det gjort nødvendige tilpasninger i Villa Grande og HL-senterets faste utstilling om Holocaust. På flere steder i utstilling ble det innlemmet informasjon om norske romers skjebne under Holocaust, basert på nyere forskning ved HL-senteret. Videre ble Minnerommet oppdatert i henhold til ny kunnskap. Alle gjenstander i utstillingen ble også gjennomgått av konservatorer og gjenstandene ble fotografert blant annet med tanke på framtidige digitale formidlingsprosjekt.
- Ruth Maiers dagbøker, som inngår i HL-senterets arkivsamling, ble for første gang stilt ut for publikum. På utlån fra HL-senteret inngikk dagbøkene i en utstilling om Gunvor Hofmo ved Nasjonalbiblioteket.
- I 2021 ble både det treårige NFR-prosjektet *Shifting Boundaries. Definitions, Expressions and Consequences of Antisemitism in Contemporary Norway* og doktorgradsprosjektet *Community, Boundaries and Meaning in Narratives about Jews among Muslims in Norway* avsluttet. Begge prosjekter har vært viktige satsinger innen HL-senterets forskning på antisemittisme. Befolkningsundersøkelsen og minoritetsstudien Holdninger til jøder og muslimer i Norge 2020-2022, som HL-senteret gjør på oppdrag fra Kulturdepartementet, gjennomførte datainnsamlingen i 2021. Arbeidet ferdigstilles høsten 2022.
- HL-senteret var medredaktør for antologien *The Future of the Soviet Past - The Politics of History in Putin's Russia* (Indiana University Presse) som del av senterets forskning på folkemord og minnekultur.
- Gjennom den treårige rammeavtalen med Utenriksdepartementet arbeider HL-senteret videre med forsknings- og formidlingsprosjekter knyttet til forebygging av folkemord og massive brudd på menneskerettigheter.
- På minoritetsfeltet var temaet hverdagsrasisme og utvikling av utstillingen *U/Synlig - hverdagsrasisme i Norge* det største satsingsområdet. I tillegg til utstillingsutvikling, har senteret pågående forskningsprosjekter om rasismens uttrykksformer og behandlingen av rasismetematikk i Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020 (LK20). Det NFR-finansierte Jødisk liv i dagens Norge er inne i sluttfasen og avsluttes våren 2022.
- Skoleutviklingstilbudet Dembra (Demokratisk beredskap mot rasisme og antisemittisme) startet i 2021 opp tilbud for skoler i Nord-Norge. Narvik-senteret kom inn som ny nasjonal samarbeidspartner, sammen med Rafto-stiftelsen, Stiftelsen Arkivet,

Nansen Fredssenter og Falstadsenteret. I mai ble også Dembra nettressurs – dembra.no - lansert på nord-samisk og åpnet av Kunnskapsdepartementet og sametingspresidenten. Dembra dekker nå hele landet og hele skoleløpet med grunnskole og videregående, og samarbeider med lærerutdanningen. Nasjonalt har Dembra per høsten 2021 arbeidet med 100 skoler og 11 lærerutdanningsinstitusjoner har deltatt i samarbeid.

- På undervisningssiden fortsatte den digitale satsingen fra 2020 med digitale besøk over hele landet og utvikling av digitale undervisningsopplegg. Nettstedet http://www.folkemordogettertid.no ble lansert som en læringsressurs for elever. Samtidig

FLOTT TRAPP. Den nye trappen i tilbygget MINO er enkel og elegant med et flott naturlig lys fra store vinduer.
Foto: Einar Aslaksen

ble skoleklasser tatt imot til undervisningsbesøk på HL-senteret i periodene smitteverntiltak tillot dette, og fire lærerkurs ble avholdt. Høsten 2021 ble det også lyst ut en nyopprettet formidlerstilling med undervisningskompetanse på barnetrinnet. Utvidelsen av avdelingen er en satsing, i tråd med strategisk plan for 2021 - 24, på å utvide målgruppene for HL-senterets undervisningsopplegg for yngre grupper.

- Arkivet etter Josef Golombek ble publisert på Arkivportalen.no. og det ble igangsatt digitalisering av utvalgte deler av HL-senterets arkivsamling. Dokumentasjonsavdelingen har også gjennom året bidratt med utfyllende informasjon til *The Central Database of Shoah Victims' Names* ved Yad Vashem, og har besvart et betydelig antall faglige henvendelser fra allmennheten og fagmiljøer.
- Benjaminprisen 2020 ble tildelt Glemmen videregående skole i Fredrikstad. Kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby delte ut prisen i mai. I desember besluttet juryen for Benjaminprisen at prisen for 2021 skulle tildeles Sofienberg skole i Oslo.
- I 2021 var det 20 år siden drapet på Benjamin Hermansen og HL-senteret hadde i den forbindelse sommerutstillingen I Benjamins navn. Utstillingen omhandlet tilblivelsen av Benjaminprisen, og hvordan Benjamin Hermansen ble et symbol på kampen mot rasisme.
- I 2021 startet tre nye samarbeidprosjekter finansiert av EØS-midler. HL-senteret hadde gjennom året samarbeid om forskning og formidling med Auschwitz-Birkenau Foundation, POLIN – Museum of the History of Polish Jews i Polen, Bulgarias utenriksdepartement og Post Bellum i Slovakia.
- HL-senteret har over flere år gjennom en samarbeidsavtale med UiO undervist bachelor- og master studenter ved Institutt for arkeologi, konservering og historie ved UiO og veiledet masterstudenter. Høsten 2021 gjennomførte senteret undervisningstilbudet *Norge under hakekorset 1940-1945 – et internasjonalt perspektiv*. Undervisningen ble først og fremst gjennomført digitalt, men også fysisk, så lenge det var mulig. Våren 2021 hadde HL-senteret ansvar for særemnet *Jødenes historie i Norge*, for to grupper studenter.

Oslo, 7. mars 2022

Bente Sandvig
Styreleder

Inger Furseth
Styremedlem

Harald Korn
Styremedlem

Olav Njølstad
Styremedlem

Wenche Elizabeth Arntzen
Styremedlem

Rita Abrahamsen
Styremedlem

Vibeke Moe
Styremedlem

Hans Petter Graver
Styremedlem

Islin Rose Abrahamsen
Styremedlem

Guri Hjeltnes
Direktør

04.
Årsregnskap og balanse

Resultatregnskap

Driftsinntekter og driftskostnader

	Note	2021	2020
Salgsinntekt		276 014	251 069
Annen driftsinntekt	2	74 166 023	62 698 627
Sum driftsinntekter		**74 442 038**	**62 949 696**
Varekostnad		176 992	45 643
Lønnskostnad	3, 4	31 248 686	28 750 195
Avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	6	112 116	154 266
Annen driftskostnad	3, 5	43 291 421	35 781 388
Sum driftskostnader		**74 829 215**	**64 731 491**
Driftsresultat		**-387 177**	**-1 781 795**

Finans- og investeringsaktiviteter

Annen renteinntekt	8	254 828	2 521 658
Annen finansinntekt	8	1 545 420	5 117 112
Verdiendring av finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	8	4 486 627	0
Sum finansinntekter		**6 286 876**	**7 638 769**
Verdiendring av finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	8	60 804	1 093 094
Annen rentekostnad		2 548	2 985
Annen finanskostnad	8	80 441	124 514
Sum finanskostnader		**143 793**	**1 220 593**
Resultat av finans- og investeringsaktiviteter		**6 143 083**	**6 418 176**
Ordinært resultat før skattekostnad		5 755 906	4 636 380
Ordinært resultat		5 755 906	4 636 380
Årsresultat	**10**	**5 755 906**	**4 636 380**

Overføringer

Avsatt til annen egenkapital	5 755 906	4 636 380
Sum overføringer	**5 755 906**	**4 636 380**

Balanse

Eiendeler

	Note	2021	2020
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	6	61 173	173 289
Sum varige driftsmidler		**61 173**	**173 289**
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler		10 000	10 000
Sum finansielle anleggsmidler		**10 000**	**10 000**
Sum anleggsmidler		**71 173**	**183 289**
Omløpsmidler			
Lager av varer og annen beholdning		150 000	190 000
Fordringer			
Kundefordringer		976 095	1 420 095
Andre kortsiktige fordringer		6 214 726	5 540 461
Sum fordringer		**7 190 821**	**6 960 556**
Investeringer			
Andre markedsbaserte finansielle instrumenter	8	87 331 354	90 259 950
Sum investeringer	**11**	**87 331 354**	**90 259 950**
Bankinnskudd, kontanter o.l.	7	16 075 036	12 688 918
Sum omløpsmidler		**110 747 211**	**110 099 424**
Sum eiendeler		**110 818 385**	**110 282 713**

Balanse

Formålskapital og gjeld

	Note	2021	2020
Formålskapital			
Bundet formålskpital			
Grunnkapital		40 000 000	40 000 000
Tilleggskapital		21 250 000	18 250 000
Sum formålskapital med restriksjoner		**61 250 000**	**58 250 000**
Annen formålskapital			
Annen formålskapital	10	7 644 622	4 888 716
Fond for prosjekter	10	11 550 000	11 550 000
Sum annen formålskapital		**19 194 622**	**16 438 716**
Sum formålskapital	**10**	**80 444 622**	**74 688 716**
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		10 516 070	8 670 211
Skyldig offentlige avgifter		1 884 558	1 983 142
Annen kortsiktig gjeld	9	17 973 135	24 940 644
Sum kortsiktig gjeld		**30 373 763**	**35 593 997**
Sum gjeld		**30 373 763**	**35 593 997**
Sum egenkapital og gjeld		**110 818 385**	**110 282 713**

Balanse

Oslo, 7. mars 2022
Styret i Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter

Bente Sandvig
Styreleder

Inger Furseth
Styremedlem

Harald Korn
Styremedlem

Olav Njølstad
Styremedlem

Wenche Elizabeth Arntzen
Styremedlem

Rita Abrahamsen
Styremedlem

Vibeke Moe
Styremedlem

Hans Petter Graver
Styremedlem

Islin Rose Abrahamsen
Styremedlem

Guri Hjeltnes
Direktør

Noter

Note 1. Regnskapsprinsipper

Stiftelsen Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter er en alminnelig stiftelse regulert av Stiftelsesloven og stiftelsens vedtekter. Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

Driftsinntekter

Inntektsføring ved salg av varer og billetter skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres.

Offentlig tilskudd

Tilskudd bruttoføres og periodiseres i tråd med gjennomføringen av delmål. Det kan knytte seg tilbake-betalingsforpliktelser til tilskudd.

Finans- og investeringsinntekter

Inntekter fra investeringer; utbytte, avkastning og renter, inntektsføres som finans- og investeringsinntekter når kriteriene for inntektsføring er oppfylt. Endringer i virkelig verdi på verdipapirportefølje fra en periode til den neste, føres som urealisert verdiendring. Dersom verdipapirporteføljen hatt en negativ utvikling, vises dette som negativ inntekt.

Verdiendring på investeringer består av:

- Urealisert verdiendring på finansielle instrumenter og andre markedsbaserte investeringer i perioden.
- Tilbakeført urealisert verdiendring på solgte finansielle instrumenter og andre markedsbaserte investeringer i perioden.

Realisert gevinst/tap viser et resultat beregnet ut fra salgssum redusert med kostpris etter FIFO-prinsippet og rapporteres som Annen finansinntekt/kostnad.

Realisert gevinst/tap viser et resultat beregnet ut fra salgssum redusert med kostpris etter FIFO-prinsippet og rapporteres som Annen finansinntekt/kostnad.

Skatt

Stiftelsen har ikke erverv til formål og omfattes av begrensningen i skatteplikt i sktl. § 2-32 (1) og (2). Dersom stiftelsen driver økonomisk virksomhet vil denne være skattepliktig dersom omsetning fra slik økonomisk virksomhet overstiger beløpsgrensen på NOK 140 000 i inntektsåret.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets økonomiske levetid. Varige driftsmidler nedskrives til gjenvinnbart beløp ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Nedskrivingen reverseres når grunnlaget for nedskrivingen ikke lenger er til stede.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi, med unntak for finansielle omløpsmidler.

Finansielle omløpsmidler

Finansielle omløpsmidler vurderes til virkelig verdi i årsregnskapet, jf NRS (F) God regnskapsskikk for ideelle organisasjoner.

For å kunne regnskapsføre finansielle investeringer til virkelig verdi, må følgende vilkår være oppfylt:
- Investeringene må enten være notert på børs eller administreres av en profesjonell kapitalforvalter
- Virkelig verdi av investeringene må kunne måles pålitelig

Stiftelsen har inngått avtale med Unifor om forvaltning av stiftelsens kapital.

Fordringer

Fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene.

Pensjon

Pensjonsforpliktelser finansiert over driften er beregnet og balanseført under avsetning for forpliktelser. Pensjonsordninger finansiert via sikrede ordninger er ikke balanseført. Pensjonspremien anses i disse tilfeller som pensjonskostnad og klassifiseres sammen med lønnskostnader.

Stiftelsen har en ytelsesbasert pensjonsordning i Statens Pensjonskasse for sine ansatte. Flerforetaksordningen regnskapsføres som om den var en innskuddsbasert pensjonsordning, jf. NRS 6 pkt 23.

Noter

Note 2. Tilskudd, drifts. og aktivitetsinntekter

Annen driftsinntekt	Formål	2021	2020
Tilskudd			
Offentlig bevilgning og driftsstøtte			
Offentlig bevilgning driftsstøtte	Driftsstøtte	39 535 000	36 309 000
		39 535 000	**36 309 000**
Tilskudd til forskning og formidling			
Norges Forskingsråd	Forskning	2 542 000	2 602 667
Kunnskapsdepartementet	Formidling	150 000	-
Utenriksdepartementet	Forskning	3 452 542	3 753 714
Norad/Minority Rigths Group Europe	Forskning	712 806	558 003
Kulturrådet	Formidling	710 000	-
Kulturdepartementet	Forskning/Formidling	3 030 000	-
Kommunal - og moderniseringsdepartementet	Forskning	200 000	-
Utdanningsdirektoratet	Formidling	11 599 863	10 707 366
Nordisk Ministerråd	Formidling	-	104 877
		22 397 211	**17 726 627**
Tilskudd og andre inntekter			
Tilskudd og andre inntekter		12 233 812	8 663 000
Sum tilskudd og andre inntekter		**12 233 812**	**8 663 000**
Sum annen driftsinntekt		**74 166 023**	**62 698 627**

Det knytter seg tilbakebetalingsforplikelser til tilskuddene.

Noter

Note 3. Lønnskostnader og ytelser, godtgjørelser til daglig leder, styret og revisor

Lønnskostnader	2021	2020
Lønninger	23 512 844	21 559 723
Arbeidsgiveravgift	3 778 847	3 364 789
Pensjonskostnader	3 132 101	3 452 493
Andre ytelser	824 893	373 189
Sum	**31 248 686**	**28 750 195**

Stiftelsen hadde gjennomsnittlig 35,9 årsverk i regnskapsåret.

Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styret
Lønn	1 434 699	315 000
Pensjonskostnader	195 444	0
Annen godtgjørelse	7 232	0
Sum	**1 637 375**	**315 000**

Revisor
Godtgjørelse til revisor for revisjon i 2021 utgjør NOK 115 000.
i tillegg kommer honorar for andre tjenester med NOK 19 500.

Det er ikke ytt lån eller sikkerhetsstillelse til fordel for daglig leder eller styremedlemmer. Ingen ansatte har avtale om sluttvederlag, bonus eller liknende.

Noter

Note 4. Pensjon

Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter har en ytelsesbasert ordning for sine ansatte i Statens Pensjonskasse (SPK). Ordningen tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon (OTP). Alle stiftelsens ansatte er medlemmer av SPK. Årets pensjonskostnad er lik årets innbetalte premie, som for 2021 utgjør NOK 3 132 101. Stiftelsen er kategorisert i en ytelsesbasert flerforetaksordning uten tilordning av fiktivfond og hvor foretakene har felles premiesats. Ordningen regnskapsføres i.h.t. NRS 6 pkt. 23 som en innskuddsbasert pensjonsplan.

Stiftelsen innbetaler premie til en AFP-ordning i SPK. Slik AFP-ordning ansees også som en flerforetaksordning, men regnskapsføres som en innskuddsordning

Note 5. Husleie og kostnader til drift av eiendommen Villa Grande

HL-senteret leier den kulturhistoriske eiendommen Villa Grande av Statsbygg iht. leiekontrakt av 8.1.2019. Leien justeres årlig med 80% av økningen i Statistisk Sentralbyrås totale konsumprisindeks. Vederlag for indre vedlikehold justeres med 100% av konsumprisindeksen.

Leieforholdet løper fra 1.1.2021 til 31.12.2040. Fremleie, overdragelse eller selskapsmessige endringer krever utleiers skriftlige forhåndssamtykke. Leiekontrakten gjør unntak fra en rekke av bestemmelsene i Husleieloven.

Spesifikasjon av kostnader for driften av eiendommen Villa Grande	**2021**	**2020**
Husleie	10 929 000	12 700 164
Elektrisk strøm (lys og oppvarming)	475 873	301 633
Renhold, renovasjon og annen kostnad lokaler	264 658	197 656
Alarm og vakthold	829 638	679 968
Reparasjon og vedlikehold bygninger	54 891	0
Innvendig vedlikehold	207 000	166 608
Brukeravhengige driftskostnader (serviceavtaler, grøntanlegg mv)	1 634 918	1 398 398
Sum Husleie og kostnader til drift av eiendommen Villa Grande	**14 395 978**	**15 444 427**

Noter

Note 6. Anleggsmidler

	Inventar utstyr	Innredning kafé	Utstyr kafé	Utstyr utstilling
Anskaffelseskost pr. 01.01.21	540 751	259 570	771 917	484 008
Anskaffelseskost 31.12.21	**540 751**	**259 570**	**771 917**	**484 008**
Akkumulerte avskrivninger 31.12.21	502 142	259 570	768 323	484 008
Bokført verdi 31.12.21	**38 609**	**0**	**3 594**	**0**
Årets ordinære avskrivninger	53 926		12 048	
Økonomisk levetid	5 år	5 år	0-5 år	4 år

	Datautstyr	Flygel	Sum
Anskaffelseskost pr. 01.01.21	739 742	240 514	3 036 502
Anskaffelseskost 31.12.21	**739 742**	**240 514**	**3 036 502**
Akkumulerte avskrivninger 31.12.21	720 771	240 514	2 975 329
Bokført verdi 31.12.21	**18 971**	**0**	**61 173**
Årets ordinære avskrivninger	37 941	8 201	112 116
Økonomisk levetid	3 år	10 år	

Note 7. Bankinnskudd og bundne midler

	2021	2020
Bankinnskudd og kontanter	14 916 869	11 475 585
Skattetrekkskonto (bundne midler)	1 158 168	1 213 333
Sum bankinnskudd og bundne midler	**16 075 036**	**12 688 918**

Noter

Note 8. Finansielle omløpsmidler

Finansielle omløpsmidler er balanseført til virkelig verdi, dvs. rapportert markedsverdi per 31.12.

	Balanseført verdi
Aksjefond	
KLP AksjeGlobal mer samfunnsansvar	14 151 333
SPP Emerging Markets Plus – class A	3 313 785
Storebrand Global ESG Plus	14 016 730
Sum	**31 481 848**
Alternative investeringer_Unifor	
Unifor - Alternative Inv. Pool	15 151
Sum	**15 151**
Pengemarked	
Nordea Kort Obligasjon I	3 166 792
Nordea Kort Obligasjon II	7 406 326
Sum	**10 573 118**
Rentefond	
KLP ObligasjonGlobal mer samfunnsansvar	22 317 245
Storebrand Global Kreditt IG B	22 943 992
Sum	**45 261 237**
Total Sum	**87 331 354**

Periodens netto urealiserte verdiendring: NOK 4 425 823.
Realiserte gevinster og annen finansinntekt NOK 1 542 961.
Realiserte tap NOK -71 427.

Note 9. Annen kortsiktig gjeld

Annen kortsiktig gjeld	2021	2020
Påløpt feriepenger	2 604 740	2 469 554
Påløpt arbeidsgiveravgift av feriepenger	367 268	348 207
Annen påløpt kostnad	2 782 276	1 463 000
Periodisering av tilskudd	12 218 851	20 659 883
Sum annen kortsiktig gjeld	**17 973 135**	**24 940 644**

Noter

Note 10. Formålskapital

Fra stiftelsens vedtekter §5: "Stiftelsen har ved opprettelse av en grunnkapital på 40 mill. kroner. Stiftelsens kapital består av grunnkapitalen og eventuell tilleggskapital. Grunnkapitalens realverdi skal søkes opprettholdt".

Grunnkapitalens realverdi er opprettholdt gjennom oppjustering tilsvarende den årlige endring i konsumprisindeksen. Denne oppjusteringen tillegges grunnkapitalen som tilleggskapital.

	Grunn kapital	Tilleggsl kapita	Annen formålskapital	Fond for prosjekter	Sum formålskapital
Pr. 31.12.2020	40 000 000	18 250 000	4 888 716	11 550 000	74 688 716
Pr 01.01.2021	**40 000 000**	**18 250 000**	**4 888 716**	**11 550 000**	**74 688 716**
Årets resultat			5 755 906		5 755 906
Avsetning tilleggskapital		3 000 000	-3 000 000		0
Pr 31.12.2021	**40 000 000**	**21 250 000**	**7 644 622**	**11 550 000**	**80 444 622**

Den løpende driften av stiftelsen dekkes av avkastningen av stiftelsens grunnkapital og tilleggskapital, gjennom betaling for oppdrag fra private og offentlige oppdragsgivere, offentlige tilskudd og gaver. I ekstraordinære tilfeller kan hele årets avkastning benyttes. Dersom det i ett eller flere år benyttes mindre av avkastningen enn det som fremgår av bestemmelsens ovenfor, kan overskuddet benyttes i senere år. Med overskudd menes her differansen mellom grunnkapitalen justert i forhold til SSBs konsumprisindeks og stiftelsens egenkapital slik den fremkommer i regnskapet for det forutgående år.

Note 11. Formuesforvaltningen

Stiftelsens midler skal, i den grad de ikke deles ut, plasseres slik at sikkerheten ivaretas på en fullt ut forsvarlig måte og slik at avkastningen blir tilfredsstillende for å ivareta stiftelsens formål.

Styret har som målsetning at kapitalen skal investeres aksjer/aksjefond 40% og renter/rentefond 60%. Kapital forvaltet av UNIFOR er pr 31.12.2021 fordelt 41/59 på aksje-/rentefond som anses å være i henhold til styrets instruks. Styret har besluttet at hele porteføljen forvaltet av Unifor skal plasseres i fossilfri fond. Dette ble gjennomført i november 2021.

Stiftelsen plasserer øremerkede og periodiserte tilskuddsmidler i Nordea pengemarkedsfonds. Se Note 8, Finansielle omløpsmidler.

Noter

Note 12. Finansiell Markedsrisiko

Overordnet om målsetning og strategi

Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter er eksponert for finansiell risiko på ulike områder. Målsettingen er å avdempe den finansielle risikoen i størst mulig grad. Styret er av den oppfatning at selskapet har etablert gode rutiner for styring, rapportering og kontroll. Finansielle risiko kan i hovedsak dekomponeres til henholdsvis markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko.

Markedsrisiko/valutarisiko

Stiftelsens investeringer er eksponert for markedsrisiko i form av endringer i porteføljens verdi på grunn av endringer i renter, aksjekurser, verdivurderinger, valutakurser og kredittspreader. Stiftelsens valutaeksponering er lav fordi tilskudd/inntekter og kostnader normalt er i samme valuta. Det samme gjelder for investering og finansiering.

Kredittrisiko

Obligasjonsporteføljen er eksponert for risiko for tap som følge av at utstedere av renteinstrumenter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser. Risiko for at samarbeidspartnere ikke har økonomisk evne til å oppfylle sine forpliktelser er til stede, men anses som lav.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko for at stiftelsen ikke vil kunne oppfylle sine forpliktelser etterhvert som de forfaller. Stiftelsen har i hovedsak bare prosjektorienterte forpliktelser som kun oppstår av styrets egne vedtak. Styret bestemmer således selv omfanget av disse forpliktelsene og følger opp eventuelle tilbakebetalings-forpliktelser. Styret vurderer likviditeten som tilfredsstillende.

PIANISTEN HÅKON AUSTBØ var den første musiker som spilte på HL-senterets Steinway flygel etter at storsalen var grundig pusset opp.

Revisors beretning

LUNDES Revisjonskontor I DA

UAVHENGIG REVISORS BERETNING FOR 2021

Til styret i stiftelsen Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon
Vi har revidert Stiftelsen Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter s årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening
• oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
• gir årsregnskapet et rettvisende bilde av stiftelsens finansielle stilling per 31. desember 2021 og av dets resultat for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen
Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av stiftelsen slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon
Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter annen informasjon i årsrapporten. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Parkveien 57, 0256 Oslo
Telefon: +47 21 04 00 11
Revisornr.: 916 160 992
Hjemmeside: www.lrda.no
Bankkonto: 9615.13.27378
E-post: post@lrda.no

LUNDES Revisjonskontor I DA

Ledelsens ansvar for årsregnskapet
Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til stiftelsens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet
Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til
https://revisorforeningen.no/revisionsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om utdeling og forvaltning
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at stiftelsen er forvaltet og utdelinger er foretatt i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Oslo, den 7. mars 2022
Lundes Revisjonskontor I DA

Bente Hole
Statsautorisert revisor

05.
Publikasjoner

Publikasjoner

Bokutgivelser

- Corell, Synne, *Likvidasjonen – historien om Holocaust i Norge og jakten på jødenes eiendom*, Gyldendal, 2021, 606 sider
- Vogt, Carl Emil, *Heltekongen Haakon: symbol i krig og fred*, Cappelen Damm, 2021, 423 sider

Fagartikler

- Banik, Vibeke Kieding, Dóra Patericza, Simo Muis, Sofie Lene Bak, Bjarke Følner og Pontus Rudberg, *Jewish archives and sources in the Nordic countries. The current state of affairs and future prospects*, *Nordisk Judaistik/Scandinavian Jewish Studies*, 32(2), ss. 54-80
- Banik, Vibeke Kieding og Lasse Sonne, *Livslang læring, sosial læring og museet som ramme for formell, uformell og ikke-formell læring*, i *Museet som ett socialt rum och en plats för lärande*, Red. G. Wollentz, M. B. Djupdræt, A. Hansen og L. Sonne, Fornvårdaren 40, 2021
- Banik, Vibeke Kieding og Lasse Sonne, *Museum og læring i Norge: en undersøkelse av fem formidlingstilbud i Oslo*, i *Museet som ett socialt rum och en plats för lärande*, Red. G. Wollentz, M. B. Djupdræt, A. Hansen og L. Sonne, Fornvårdaren 40, 2021
- Bjørndal-Lien, Lars, *Den norske nasjonen og demokratiet under press – «jøden» som internasjonalismens hærfører i den norske dags- og vittighetspressen 1905-1924*, i *Språk i arkivet. Historier om hvordan språk reflekterer samfunnet*, Red. Johanne Ostad og Elise Kleivane, Nasjonalbiblioteket, 2021
- Døving, Cora Alexa og Terje Emberland, *Bringing the Enemy Closer to Home: «Conspiracy Talk» and the Norwegian Far Right, Patterns of Prejudice*, desember 2021.
- Emberland, Terje, *Endetidskampens heroiske kriger Om SS og «hellig» vold*, i *Politisk vold*, Red. Øystein Sørensen, Bernt Hagtvet og Nik. Brandal, Dreyer, 2021
- Erstad, Mari og Peder Nustad, *Syv tips for å jobbe med rasisme i klasserommet*, i *Håndbok mot rasisme*, Red. Ellen Reiss, Tony Sandset og Mishelle Akhtar Shakar, Minotenk, 2021, https://minotenk.no/wp-content/uploads/2021/06/Handbok-mot-rasisme-SMALL.pdf
- Haanshus, P. Birgitte og Karoline Andrea Ihlebæk, *Recontextualising the news: How antisemitic discourses are constructed in extreme far-right alternative media*, *Nordicom Review*, 42(s1), ss. 37-50. https://doi.org/10.2478/nor-2021-0005
- Hetland, Øystein, Nicola Karcher og Kjetil Braut Simonsen, *Navigating troubled waters: collaboration and resistance in state institutions in Nazi-occupied Norway*, *Scandinavian Journal of History*, 46(1), ss. 84-104
- Hetland, Øystein, «*Det er klart at det var et nazistisk oppleggs». Politiutdanning i Noreg under andre verdskrig*, i *Kunnskap for et tryggere samfunn? Norsk politiutdanning 1920-2020*, Red. Hjørdis Birgitte Ellefsen, Vanja Lundgren Sørli og Marit Egge, Cappelen Damm Akademisk, 2021

- Hoffman, Christhard, *Encountering the «ghetto»: Scandinavian writers on East European Jewry in German-occupied Poland, 1915-1918*, *Nordisk Judaistik/Scandinavian Jewish Studies*, 32(2), ss. 90-106
- Hoffmann, Christhard, bokanmeldelse av *Øystein Sørensen og Kjetil Braut Simonsen (red.): Historie og Moral. Nazismen, jødene og hjemmefronten*, *Historisk Tidsskrift*, 100(2), ss. 180-183
- Lenz, Claudia og Trine Anker, *Forebygging av fordommer og gruppefiendtlighet*, *Nordisk Tidsskrift for Pedagogikk og Kritikk*, 7, ss. 99-103
- Moe, Vibeke, *Community, Boundaries and Meaning in Narratives about Jews among Muslims in Norway* Doktorgradsavhandling, Humanistisk fakultet, Universitetet i Oslo.
- Moe, Vibeke og Claudia Lenz, *Mellom det ikoniske og det symbolske: fotografier som utgangspunkt for forskning og undervisning om minoriteter*, i *Fordommer i skolen: gruppekonstruksjoner, utenforskap og inkludering*, Red. Marie von der Lippe, Universitetsforlaget, 2021
- Stensrud, Ellen Emilie, *The Rohingya Crisis, the Democratisation Discourse, and the Absence of an Atrocity Prevention Lens*, *Global Responsibility to Protect,* 13(2-3), ss. 218-243. https://doi.org/10.1163/1875-984X-13020005
- Stensrud, Ellen Emilie og Martin Mennecke, *Myanmar and (the Failure of) Atrocity Prevention*, *Global Responsibility to Protect*, 13(2-3), ss. 111-130. https://doi.org/10.1163/1875-984X-13020013
- Weiss-Wendt, Anton, *Holocaust Discourse in Putin's Russia as a Foreign Policy Tool*, i *The Memory of the Second World War in Soviet and Post-Soviet Russia*, Red. David L. Hoffmann, ss. 276-98, Routledge, 2021
- Weiss-Wendt, Anton, *Völkermord*, I *Sprachgewalt: Misbrauchte Wörter und andere politische Kampfbegriffe*, Red. David Ranan, ss. 246-56, Dietz, 2021
- Weiss-Wendt, Anton og Nanci Adler, *The Future of the Soviet Past: The Politics of History in Contemporary Russia*, Indiana University Press, 2021, 286 sider

Kronikker/HL-senteret i mediene

- Andersen, Ingun Steen, *Tar vi oss tid til å dyrke dialogen i skolen?*, debattinnlegg, *Aftenposten*, 27.7.2021
- Banik, Vibeke Kieding, *Den andre forbrytelsen*, kronikk, *Klassekampen*, 13.1.2021
- Banik, Vibeke Kieding, *Frykten for assimilasjon er ikke ny*, kronikk, *Klassekampen*, 4.1.2021
- Banik, Vibeke Kieding, I*kke vår historie?*, kronikk, *Vårt Land*, 23.9.2021
- Banik, Vibeke Kieding, *Skolebøkene fremstiller jøder primært som ofre*, intervju, *Vårt Land*, 15.9.2021
- Døving, Cora Alexa, om jødisk identitet og Israel, Dagsnytt 18, 8.2.2021
- Døving, Cora Alexa, *Ønsker et bredt oppgjør*, intervju, *Klassekampen*, 28.7.2021
- Døving, Cora Alexa, om hverdagsrasisme på utstilling, Ekko, 4.11.2021
- Døving, Cora Alexa og Mona Abdel-Fadil, *Rasisme på agendaen – men hvordan*?, kronikk, *VG*, 29.9.2021
- Døving, Cora Alexa, – *Vi har fått en større bevissthet om rasisme*, intervju, *Utrop*, 2.10.2021
- Emberland, Terje, vært konsulent og blitt intervjuet i flere dokumentarprogrammer om den moderne høyreekstremisme og historisk fascisme for NRK, TV2, ZDF, etc.
- Emberland, Terje, Sigurd Sørlie, Lars Borgersrud, og Arnfinn Moland, *Frontkjemperne var ikke soldater som alle andre*, kronikk, *VG*, 5.4.2021
- Emberland, Terje, Sigurd Sørlie, Lars Borgersrud, og Arnfinn Moland, *Forsvaret av frontkjemperfilmen holder ikke*, replikk, *NRK*, 9.4.2021
- Erstad, Mari, *Å jobbe med rasisme i skolen*, podkast, *Rekk opp hånda!*, 8.11.2021
- Haanshuus, P. Birgitte, radiointervju om nynazistisk nyhetsproduksjon og propaganda på nett, Studio 2, P2, 11.3.2021
- Haanshuus, P. Birgitte, *Mimicking and manipulating the news: how neo-Nazis use professional media to promote antisemitism*, bloggpost C-REX blog RightNow!, 6.4.2021, https://www.sv.uio.no/c-rex/english/news-and-events/right-now/2021/mimicking-and-manipulating.html

- Hjeltnes, Guri, *Frontkjempernes blodspor gjennom Europa*, kronikk, *Aftenposten*, 16.4.2021
- Hjeltnes, Guri, *Holocaust-senteret er utestengt av Facebook*, kronikk, *VG*, 12.3.2021
- Hjeltnes, Guri, *Tomrommet etter Auschwitz*, kronikk, *Aftenposten*, 26.1.2021
- Hjeltnes, Guri, *En åpnet tidskapsel*, intervju, *Klassekampen*, 12.8.2021
- Kopperud, Øivind, og Kjetil Braut Simonsen, *Guds utvalgte folk: En antijødisk klisjé*, kronikk, *Vårt Land*, 21.2.2021
- Lenz, Claudia, *Når hatet normaliseres - tanker etter 26. november*, debattinnlegg, *Tønsbergs blad*, 29.11.2021
- Lenz, Claudia, og Peder Nustad, *La elevene møte ulike fortellinger om 22. juli*, kronikk, *VG*, 4.7.2021
- Nustad, Peder, og Marta Bivand Erdal, *Antirasisme: viljen til å forstå hva den andre mene*r, kronikk, *Utrop*, 18.3.2021
- Stensrud, Ellen Emilie, om kuppet i Myanmar, Dagsnytt 18, 1.2.2021
- Vogt, Carl Emil, *Kongen og krigen er den ultimate fortelling*, kronikk, *Aftenposten*, 30.10.2021

Rapporter og policy briefs

- Emberland, Terje, rapport til Nordisk Ministerråd om forskningsstatus for nordisk fascisme
- Hellestveit, Cecilie og Sareta Ashraph (for Inclusive Citizenship-prosjektet), *Starvation as a method of war affecting vulnerable communities in Syria and Yemen*, Webinar rapport, https://www.inclusive-citizenship.no/wp-content/uploads/2021/03/Inclusive-Webinar-report-2021.pdf
- Dembra og Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen, *Estetiske læringsprosesser mot fordommer og utenforskap*, https://dembra.no/no/wp-content/uploads/sites/2/2022/01/Estetiske-laeringsprosesser-1.pdf

Utstillingstekster

- Abdel-Fadil, Mona, Utstillingstekster til *U/Synlig - hverdagsrasisme i Norge*
- Døving, Cora Alexa, Utstillingstekster til *U/Synlig - hverdagsrasisme i Norge*

8000 SKOLEELEVER: HL-senteret har normale år ca. 8000 skoleelever på besøk, men pandemien gjorde at det det var betraktelig færre I 2021. Her Lars Bjørndal-Lien fra HL-senterets undervisningsavdeling i samtale med elever.

06.
Foredrag og taler

Foredrag og taler

- Abdel-Fadil, Mona, *Rasisme og islamofobi*, del av Hva er fordommer? Urfolk, nasjonale minoriteter, rasisme, antisemittisme og islamofobi (-kurs rettet mot lærere og MA-studenter), Universitetet i Bergen, februar 2021
- Abdel-Fadil, Mona, *In/visible: Everyday racism in Norway*, Oslo Summer School, Universitetet i Oslo, november 2021
- Abdel-Fadil, Mona, *Islamophobia as self-inflicted trauma*, CASR lunsj, MF vitenskapelig høyskole, november 2021
- Breiby, Lars Petlund og Peder Nustad, *Konspirasjonsteorier*, foredrag og workshop for Røde Kors sine gatemeglere, 6.11.2021
- Døving, Cora Alexa, *Hva er rasisme*, for Dialogpilotene ved Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo, 14.1.2021
- Døving, Cora Alexa, ledet samtale om rasisme *Kan vi snakke om det, alle sammen?*, Litteraturhuset i Oslo, 21.1.2021
- Døving, Cora Alexa, *Hva er rasisme*, Rotary, 22.2.2021
- Døving, Cora Alexa, forelesning om islamofobi, Det teologiske menighetsfakultet, Universitetet i Oslo, 8.4.2021
- Døving, Cora Alexa, rasisme og konspirasjonsforestillinger, for 22. julisenterets 10-årsmarkering, 8.4.2021
- Døving, Cora Alexa, hverdagsrasisme, for Kirkelig dialogsenter, 22.4.2021
- Døving, Cora Alexa, *On Oral History*, seminar med Donnerska Institutt, Finnland, 20.-21.5.2021
- Døving, Cora Alexa, *Hva er hverdagsrasisme*, Dembra-konferanse, 12.8.2021
- Døving, Cora Alexa, *Rasisme på utstilling*, for Varangermuseene, Vadsø, 28.8.2021
- Døving, Cora Alexa, innlegg til departement, *Hvor står rasismeforskningen*, 10.9.2021
- Døving, Cora Alexa, paneldeltaker i arrangement ved Antirasistisk senter, 16.9.2021
- Døving, Cora Alexa, *Rasisme*, foredrag Ringsaker kommune, Brumunddal, 16.9.2021
- Døving, Cora Alexa, *Rasisme i et land der rasisme er forbudt?*, tale ved åpningen av MINO, 29.9.2021
- Døving, Cora Alexa, *Being Jewish in a multicultural society*, gjesteforelesning, 15.10.2021
- Døving, Cora Alexa, *Hva er hverdagsrasisme?*, søndagsforedrag ved HL-senteret, 24.10.2021
- Døving, Cora Alexa, *Rasisme i dag*, for politiets radikaliseringsenhet, 16.11.2021
- Døving, Cora Alexa, *Hverdagsrasisme*, foredrag og panelledelse for Likestillingskonferansen ved Universitetet i Agder, 1.12.2021
- Døving, Cora Alexa, *Hva snakker vi om når vi snakker om rasisme*, Litteraturhuset i Bergen, Universitetet i Bergen, 8.12.2021
- Emberland, Terje, to foredrag om konspirasjonsteorier under Arendalsuka, 17.8.2021
- Emberland, Terje, to foredrag om konspirasjonsteorier under Bjørnsondagene i Molde, 9.-11.9.2021
- Emberland, Terje, en rekke foredrag om konspirasjonsteorier, inkludert for de stortingsansatte, PST, Arbeiderpartiet, journalister i Forskning.no, Journalisthøyskolen, BI-forskere, mfl.
- Emberland, Terje, forelest ved IAKH om antisemittisme og fascisme

- Emberland, Terje, forelest ved Institutt for filosofi, idé- og kunsthistorie og klassiske spark, UiO, om antisemittisme og nazisme
- Haanshuus, Birgitte P., Deltok på digital nettverkssamling for *Nordic Safe Cities*, ga innspill til Oslo kommunes planlagte prosjekt om forbedring av debattkultur på sosiale medier
- Haanshuus, Birgitte P., Intervjuet av Dagen og Faktisk.no
- Hetland, Øystein, *Det er klart at det var et nazistisk opplegg*, innlegg på internasjonal forskingskonferanse på Politihøgskulen, 3.-4.5.2021
- Hetland, Øystein, *Man kunne ikke sette hardt mot hardt hele tiden*, innlegg på sesjon under Norske Historiedager i Tromsø, 3.-5.9.2021
- Hetland, Øystein, foredrag for studenter på PHS, 3.11.2021
- Hoffmann, Christhard, foredrag om antisemittisme i Norge på EVU, ved konferansen *Hva er fordommer?*, 11.2.2021
- Lenz, Claudia, *Demokratisk resiliens som forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme*, lansering av HKH rapporten *Fra utenfor til innenfor*, Færder kommune, 26.11.2021
- Lenz, Claudia og Ingun Steen Andersen, *Kritisk tenkning og dialog som forebygging av fordommer og gruppefiendtlighet*, bidrag på forskerseminar om demokrati og medborgerskap på HVL Stord, 8.11.2021
- Lenz, Claudia og Peder Nustad, *Kritisk tenkning og forebygging av fordommer og gruppefiendtlighet*, Samfunnsfagskonferansen 2021, OsloMet, 25.-26.11.2021
- Moe, Vibeke, *Hva er antisemittisme og muslimfiendtlighet?*, foredrag på dialogmøte i regi av Likestillingssenteret KUN i Trondheim, 18.10.2021
- Moe, Vibeke, *Forskningsetikk og holdningsundersøkelser: Hvordan kan kombinasjon av kvantitativ og kvalitativ metode utfylle hverandre i forskning på sensitive temaer?*, foredrag på Holbergseminaret for lærere i Bergen, 4.11.2021
- Moe, Vibeke, *Nye former for antisemittisme og konspirasjonsteorier*, innlegg på krystallnattsmarkering, Antirasistisk senter, 9.11.2021
- Moe, Vibeke, *Fellesskap, grenser og mening i fortellinger om jøder blant muslimer i Norge*, foredrag på sluttkonferanse for prosjektet *Shifting boundaries. Definitions, Expressions and Consequences of Antisemitism in Contemporary Norway*, HL-senteret, 3.12.2021
- Nustad, Peder, *Panikkøyeblikkene i klasserommet – hvordan håndtere dem?*, digital forelesning for 250 studenter i tverrfaglig demokratiuke MGLU, OsloMet, 8.1.2021
- Plesner, Ingvill Thorson, deltok på Geneva Peace Week med Inclusive Citizenship-prosjektet, 15.10.2021
- Stensrud, Ellen Emilie, foredrag om Myanmar og forebygging av folkemord, Summer Course on Atrocity Prevention and R2P, The Dubrovnik Atrocity prevention School, 31.8.2021
- Stensrud, Ellen Emilie, forelesning om Myanmar og forebygging av folkemord, Bjørknes Høyskole (nå Oslo Nye Høyskole), 26.4.2021
- Stensrud, Ellen Emilie, forelesning om Folkemord og Kina, Bjørknes Høyskole (nå Oslo Nye Høyskole), 22.4.2021
- Vogt, Carl Emil, Bokbadet av Guri Hjeltnes om kongelige i krig m/Tore Rem, HL-senteret, 7.11.2021
- Weiss-Wendt, Anton, *Interpretation of History and the Prosecution of Political Dissent in Putin's Russia*, 53 National Convention of Association for Slavic, East European & Eurasian Studies, New Orleans, USA, 3.12.2021.
- Weiss-Wendt, Anton, *The Number of Romani Deaths during the Nazi Era Revisited*, online seminar i regi forskningsgruppe i roma-studier, ledet av Ilsen About, EHESS, Paris, 16.4.2021.

Oversikten er ikke fullstendig. Blant annet har HL-senterets direktør Guri Hjeltnes holdt en rekke taler om senterets aktiviteter.

07.
Arrangementer

Arrangementer

Søndagsforedrag

- *14. februar, HL-senteret*
  Digital samtale: *Hva skjer i Myanmar?* HL-senterets seniorforsker Ellen Stensrud forteller om situasjonen i Myanmar.
- *7. mars, HL-senteret*
  Digitalt foredrag av Terje H. Joranger: *Hvithet og identitet blant nordiske utvandrere til USA*. Innledning ved HL-senterets kommunikasjonssjef Christian Berg.
- *14. mars, HL-senteret*
  Digital samtale mellom Ingvill Thorson Plesner og Cecilie Hellestveit: *Hvordan påvirker sult som et våpen i krig sårbare minoriteter i Jemen og Syria?*
- *28. mars, HL-senteret*
  Digital samtale mellom professor emeritus Peter Hayes og HL-senterets direktør Guri Hjeltnes: *Why? Explaining the Holocaust*
- *11. april, HL-senteret*
  Digital samtale mellom Ingvill Thorson Plesner og Peder Hellberg: *Kan undervisning forebygge folkemord?*
- *25. april, HL-senteret*
  Digital samtale mellom Ingvill Thorson Plesner og Cecilie Hellestveit: *Dokumentasjon og rettsoppgjør etter et folkemord*
- *2. mai, HL-senteret*
  Samtale med Anne Bitsch om hennes nye bok *Brorskapet - En historie om drapet på Benjamin Hermansen*
- *13. juni, HL-senteret*
  Familieforestilling med Grav litteratur- og teatergruppe i anledning Henrik Wergelands fødselsdag.
- *13. juni, HL-senteret*
  Digital samtale mellom Trude Lorentzen, Leif Grusd og Guri Hjeltnes om podcasten *Quislings koffert*
- *29. august, HL-senteret*
  Bokbad og samtale: *Falstad - fangeleir i diktatur og demokrati*, med Jon Reitan og Trond Risto Nilssen. Etterfulgt av samtale med Claudia Lenz
- *24. oktober, HL-senteret*
  Foredrag med HL-senterets forsker Cora Alexa Døving: *Hva er hverdagsrasisme?*
- *7. november, HL-senteret*
  Dobbelt bokbad, med lansering av *Heltekongen Haakon: Symbol i krig og fred* av Carl Emil Vogt og Olav V. *Krigeren* av Tore Rem. Guri Hjeltnes leder samtalen
- *21. november, HL-senteret*
  Bokbad og lansering av boken *Hvordan moren min overlevde Holocaust* av Lill Fanny Sæther. Bokbadet av HL-senterets prosjektkoordinator Maria Schwaller Rosvoll

Andre foredrag

- *11. februar, HL-senteret*
  Digital lansering av boken *Zolo Karoli. En europeisk historie* av Maria Schwaller Rosvoll, prosjektkoordinator ved HL-senteret
- *25. februar, HL-senteret*
  Boklansering av *Hvor ble det av alt sammen?* av Berit Reisel. Etterfulgt av kommentar og samtale med Bjørn Westlie og Synne Corell. Møteleder HL-senterets direktør Guri Hjeltnes
- *16. juni, HL-senteret*
  Foredrag med historiker Elise Barring Berggren om jødene og restitusjonsoppgjøret etter krigen

- *19. juni, Pride House*
  Samtale under Oslo Pride: *Homofile under nazismen,* med kriminolog Kristin Hobson, forsker Runar Jordåen og HL-senterets forsker Øystein Hetland
- *26. oktober, HL-senteret*
  Synne Corells bok *Likvidasjonen - historien om holocaust i Norge og jakten på jødenes eiendom* ble lansert på stort heldagsseminar.

Konferanser, seminarer og workshops

- *4. februar, HL-senteret*
  Digital fagdag om det gode samtalefellesskapet med Dembra
- *19. april, HL-senteret*
  Seminar: Formidling av Holocaust i lokale, regionale og nasjonale kontekster – Muligheter og utfordringer. Om Holocaust-formidling i Norge
- *26. april, HL-senteret*
  Seminar: Formidling av Holocaust i lokale, regionale og nasjonale kontekster – Muligheter og utfordringer. Om gjenstander, rom og det lokale: Holocaust-undervisning på museum
- *19. mai, HL-senteret*
  Webinar om det nye rasismebegrepet og relevans i klasserommet med Dembra
- *9. juni, HL-senteret*
  Inclusive Citizenship-prosjektet organiserte et hybrid webinar sammen med Minority Rights Group International og andre internasjonale partnere om hvordan filmer kan brukes til å fremme forståelse på tvers av tros- og livssynsgrupper. FNs spesialrapportør for minoritetssaker deltok
- *25. juni, HL-senteret*
  22. juli før og nå, seminar i anledning 10-års markeringen av 22. juli-terroren. Innlegg av Eskil Pedersen, Cora Alexa Døving, Terje Emberland, Hallvard Notaker, Claudia Lenz, Lars Petlund Breiby og Stine Furan
- *7.-8. september, HL-senteret*
  Nasjonal workshop på HL-senteret med de seks freds- og menneskerettighetssentrene som samarbeider om Dembra
- *22. september, HL-senteret*
  Avsluttende samling for første runde i Dembra for barneskolen
- 8. *november, HL-senteret*
  Webinar om bærekraftig utvikling og rasisme med Dembra
- *8.-9. november, HL-senteret*
  Forskernettverket *Nordic approaches to atrocity prevention*, hvor HL-senterets forsker Ellen Emilie Stensrud deltar, hadde seminar på HL-senteret 8. november, og en workshop med FNs tidligere spesialrådgiver for Responsibility to Protect som hovedinnleder 9. november
- *18. november, HL-senteret*
  Webinar med tittelen *Memes og chan-kultur: Ekstrem humor – hvordan diskutere digitale subkulturer i klasserommet?*
- *29. november, HL-senteret*
  Dembra arrangerer fagdag om dagens muslimfiendtlighet og utfordringer for skolen
- *3. desember, HL-senteret*
  Sluttkonferanse NFR-prosjektet *Shifting Boundaries. Defintions, Expressions and Consequences of Antisemitism in Contemporary Norway*, som har vært ledet fra HL-senteret
- *6.-7. desember, HL-senteret*
  Inclusive Citizenship-prosjektet arrangerte en internasjonal konferanse, med deltakere både fysisk og digitalt. Anledningen var lansering av en ny plattform for videohistorier og kortfilmer. FNs spesialrapportør for minoritetssaker var hoved-innleder for konferansen

Andre aktiviteter

- *27. januar, Akershuskaia*
  Markering av den internasjonale Holocaustdagen på Akershuskaia i Oslo.
- *8. april, HL-senteret*
  Markering av den internasjonale dagen for rom. Samtale mellom Natasha Bielenberg og Natalina Jansen, ledet av HL-senterets prosjektkoordinator Maria Schwaller Rosvoll
- *12. april, HL-senteret*
  Lærerkurs: Kontroversielle temaer i historie-undervisningen
- *27. mai, HL-senteret*
  Lansering av dembra.no på nordsamisk

- *2. juni, HL-senteret og Auschwitz Memorial Museum*
  Digital omvisning i Auschwitz-Birkenau, i samarbeid med Auschwitz Memorial Museum
- *16.-19. august, Arendal*
  To arrangementer som en del av Arendalsuka. *Det de snakker om når de snakker om konspirasjons-teorier*, ved Terje Emberland og Christian Berg som møteleder. *Stop Asian Hate-asiatiske fordommer under Covid-19*, med møteleder Yohan Shanmugaratnam. Vibeke Moe i panelet
- *26. september, HL-senteret*
  Oslo Open House. Husomvisninger og foredrag om Villa Grandes historie gjennom hele dagen
- *29. september, HL-senteret*
  Offisiell åpning av tilbygget MINO og utstillingen *U/Synlig - hverdagsrasisme i Norge*, med statsminister Erna Solberg, kulturminister Abid Raja og kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby til stede
- *4. november, HL-senteret*
  Lærerkurs i samarbeid med Falstadsenteret, om hvordan undervise om Holocaust
- *29. november, HL-senteret*
  Arrangement med HL-senterets naboer, med omvisning i tilbygget MINO og de nye delene av Holocaustutstillingen om norske romer
- *7. desember, HL-senteret*
  Digitalt bokbad med Dembra: presentasjon av tre nye publikasjoner om fordommer i skolen

Venneforeningen

- *11. oktober, HL-senteret*
  Tilbake til Fremtiden: Sigrid Undsets innsats for Norge og for jødenes sak under 2. verdenskrig. Samtale mellom Sigrun Slapgaard og Kristin Brandtsegg Johansen
- *8. november, HL-senteret*
  Filmvisning av Elsa Kvammes dokumentarfilm *Ingen hverdag mer*, om Ruth Maier, Gunvor Hofmo og det norske Holocaust

08.
HL-senterets ansatte

HL-senterets ansatte 2021

Ledelse
Guri Hjeltnes, direktør
Nina Lyng-Vagstein, administrativ leder

Forskning
Mona Abdel-Fadil, forsker II
Marie Eberson Degnæs, stipendiat/Phd
Alexa Døving, forsker I
Terje Emberland, forsker I
Birgitte P. Haanshuus, stipendiat/Phd
Øystein Hetland, rådgiver
Christhard Hoffmann, forsker I
Vidar Fagerheim Kalsås, forsker
Øivind Kopperud, forsker/spesialrådgiver
Claudia Lenz, forsker I
Vibeke Moe, stipendiat
Sara Blikstad Nyegaard, stipendiat/PhD
Ingvill Thorson Plesner, prosjektleder/forsker II
Ellen Stensrud, forsker II
Carl Emil Vogt, forsker II/rådgiver
Anton Weiss-Wendt, forsker I

Undervisning
Daniel Mohammed Ansari, formidler
Vibeke Kieding Banik, undervisningsleder
Lars Bjørndal-Lien, formidler
Kristin Borgenheim, formidler/Dembra-veileder
Ingjerd Veiden Brakstad, formidler
Lars Petlund Breiby, formidler
Elise Christensen, formidler/Dembra-veileder

DEMBRA
Ingun Steen Andersen, seniorrådgiver
Mari Erstad, veileder
Ellen Lange, rådgiver
Claudia Lenz, prosjektleder Dembra for lærerutdanningen
Peder Nustad, prosjektleder
Line Sandmoen, seniorrådgiver
Guri Stavseng Slinning, veileder

Bibliotek/dokumentasjon
Jan Alexander Svoboda Brustad, rådgiver
Jakob Berg Olsen, forskningsbibliotekar
Troels Rue Timmermann, bibliotekar

Administrasjon og kommunikasjon
Kari Amdam, rådgiver
Christian Berg, kommunikasjonssjef og programansvarlig
Monica Bjermeland, kommunikasjonsrådgiver
Therese Melhus Danielsen, økonomiansvarlig
Benjamin Geissert, prosjektleder Mino
Hilde Harbo, rådgiver
Peder Hellberg, seniorrådgiver
Maria Rosvoll, rådgiver
Hanne Steien, utstillingsansvarlig
Jacob Yakoubi, vaktmester/renhold

Resepsjon

Henriette Borchgrevink, resepsjonsmedarbeider
Maria Folland, resepsjonsmedarbeider
Theodor Geelmuyden, resepsjonsmedarbeider
Irene Kildahl, resepsjonsmedarbeider
Alexander Sordal Kjebekk, resepsjonsmedarbeider
Ibrahim Abdirashid Ousman, resepsjonsmedarbeider
Ekim Safak, resepsjonsmedarbeider
Memona Tariq Sindhu, resepsjonsmedarbeider
Tilla Solli, resepsjonsmedarbeider
Kristin Aldrich Zwick, besøksansvarlig

Frivillige, gjesteforskere, praktikanter og studenter

Joy Gabriella Davidsen, masterstudent og prosjektassistent
Eliana Hercz, masterstudent
Brage Medhus, praktikant
Sidsel Wiborg, frivillig/prosjektmedarbeider

STORE AVSTANDER. En av få ansattsamlinger under 2021. Arbeid med ny strategisk plan i Storsalen.

HL-SENTERET
Senter for studier av Holocaust
og livssynsminoriteter